

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ
BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DROGOVÁ ZÁVISLOST JAKO DŮVOD TRESTNÉ
ČINNOSTI**

Autor práce: **Veronika Kolínová, DiS.**
Studijní obor: **Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě**
Forma studia: **Kombinovaná forma studia**
Vedoucí práce: **Mgr. František Šnitr**
Katedra: **Katedra právních oborů a bezpečnostních studií**

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že tuto Bakalářskou práci na téma „Drogová závislost jako důvod trestné činnosti“ jsem vypracovala samostatně pod dohledem vedoucí práce Mgr. Františka Šnitra a s použitím pramenů uvedených v seznamu literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění.

.....

Veronika Kolínová, DiS.

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí své bakalářské práce panu Mgr. Františku Šnitrovi za spolupráci, cenné rady a trpělivost při vedení. Dále bych chtěla poděkovat zaměstnancům Věznice Příbram, odsouzeným, kteří se zúčastnili dotazníkového průzkumu v praktické části.

Abstrakt

KOLÍNOVÁ, V. *Drogová závislost jako důvod trestné činnosti*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2019, 67s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. František Šnitr.

Klíčová slova: Drogová závislost, odsouzený, výkon trestu, program, organizace, prevence, activity věznice

Tato bakalářská práce pojednává o léčbě závislých a zároveň odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Příbram. Léčba drogově závislých všeobecně ve vězeňství je pojem, o němž má společnost velmi často zkreslené nebo nedostatečné představy.

V teoretické části práce pojednává o historii vězeňství, o popisu typů věznic a rozdělování odsouzených či o současném stavu a systému vězeňské služby.

V praktické části práce je zjišťována situace před nástupem do výkonu trestu, zda jejich drogová závislost má něco společného a trestným činem, který spáchali. Na konci praktické části je uvedena kazuistika, jež se týká skutečných příběhů odsouzených mužů.

Abstract

KOLÍNOVÁ, V. *Drug addiction as a region for criminality*: bachelor thesis. České Budějovice: College for European and Regional Studies, 2019, 67 pp. Leader of the bachelor thesis: Mgr. František Šnitr.

Keywords: Drug addiction, convicted person, execution of sentence, program, organization, prevention, prison activity

This bachelor thesis deals with the treatment of addicts and convicted persons in the Czech Republic imprisoned in Píbram prison. The treatment of drug addicts in the prison system in general is a concept that is very often misrepresented or lacked in society.

The theoretical part deals with the history of the prison system, the description of the types of prisons and the distribution of convicts or the current status and system of the prison service.

In the practical part there is investigated the situation before entering the sentence, whether their drug addiction has something to do with the crime they committed. At the end of the thesis there is a case report which relates to the actual stories of the convicted men.

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Cíle a metodika bakalářské práce	9
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	Vězeňská služba ČR	11
3.2	Historie vězeňství.....	12
1.	Vězeňství v období habsburské monarchie (1850 – 1918).....	12
2.	Vězeňství Československé republiky (1918 – 1939).....	12
3.	Vězeňství v Protektorátu Čechy a Morava (1939 – 1945).....	12
4.	Obnova československého vězeňství (1945 – 1952)	13
5.	Československé vězeňství dle sovětského vzoru (1953 – 1965)	13
6.	Reforma československého vězeňství (1965 – 1992).....	13
7.	Činnost vězeňské služby ČR (1993 – 2009).....	14
3.3	Typy věznic.....	15
3.4	Dělení odsouzených	17
3.5	Věznice Příbram.....	18
3.5.1	Pracovní činnost	18
3.6	Programy pro odsouzené.....	19
3.6.1	Specializované oddělení.....	19
3.6.2	Bezdrogová zóna	19
3.7	Drogy	20
3.8	Drogová závislost.....	22
3.9	Legislativní rámec ČR	22
3.9.1	Trestná činnost jako důsledek zneužívání drog	23
3.10	Protidrogová prevence	24
3.11	Služby pro osoby ve vězení	25
3.11.1	V procesu výkonu trestu odnětí svobody	26

3.11.2	V době přípravy na propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.....	26
3.11.3	Výstupní oddělení	27
3.11.4	Vzdělávací aktivity.....	27
3.11.5	Speciálně výchovné aktivity.....	28
3.11.6	Zájmové aktivity	28
3.12	Po propuštění z vazby	28
3.12.1	Projekt „Křehká šance II“	29
3.13	Organizace poskytující služby odsouzeným.....	30
3.13.1	Azylové domy	30
3.13.2	Kontaktní a poradenská centra (K-centra)	30
3.13.3	Rodinná terapie	31
3.13.4	Nízkoprahová denní centra	31
3.13.5	Terapeutické komunity.....	32
3.13.6	Doléčovací centra (Renarkon, Sananim).....	32
3.13.7	Terénní programy	32
3.13.8	Sdružení „Podané ruce“	33
3.13.9	Nezisková organizace LAXUS	33
4	PRAKTICKÁ ČÁST	34
4.1	Projekt výzkumu	34
4.1.1	Cíle výzkumu	34
4.1.2	Metody výzkumu	34
4.1.3	Vyhodnocení dotazníku	35
5	Závěr	46
	Seznam použité literatury	49
	Přílohy.....	53

1 Úvod

Pro vypracování své bakalářské práce jsem si zvolila téma „Drogová závislost jako důvod trestné činnosti“, protože se domnívám, že závislost na drogách jako taková je v dnešní době velice rozšířený jev.

Toto téma jsem si sama vybrala po absolvování letní praxe ve věznici Příbram, kde jsem se dohodla s psychologem a vychovatelem jmenované věznice, že by bylo velice dobré vytěžit co nejvíce z prostředí tohoto zařízení a sepsat bakalářskou práci, ve které by se ostatní dozvěděli, jak to ve věznici jako takové vůbec funguje.

Má bakalářská práce pojednává o léčbě závislých a zároveň odsouzených osob, které se nacházejí ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Příbram. Léčba drogově závislých všeobecně ve vězeňství je pojmem, o němž má společnost velmi často zkreslené nebo nedostatečné informace.

Teoretická část pojednává o historii vězeňství, o popisu typů věznic a rozdělování odsouzených či o současném stavu a systému vězeňské služby. Bakalářská práce se zabývá především odsouzenými osobami s drogovou závislostí. Obecně vymezuje pojmy drogová závislost či droga.

V praktické části je u odsouzených mužů zjišťována situace před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody, zda má jejich drogová závislost něco společného s trestným činem, který spáchali, kdy a jaká droga byla poprvé užita, v kolika letech byli poprvé trestáni, nebo zdali k drogové závislosti vedly rodinné problémy. Praktická část zahrnuje dotazníkové šetření a následné grafy.

Na konci práce je uvedena kazuistika, jež se týká skutečných příběhů odsouzených mužů. Podklady mi byly poskytnuty vychovatelem Mgr. Janem Boháčkem.

2 Cíle a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem v teoretické části bylo zmapovat celkovou problematiku drogové závislosti včetně legislativního rámce v ČR, následně zjistit od osob ve výkonu trestu odnětí svobody důvody, které je vedly k užívání drog, a zdali užívání návykových látek mělo něco společného s jejich nynějším výkonem trestu odnětí svobody. Ve své práci jsem se zaměřila na odsouzené osoby – muže, ve výkonu trestu odnětí svobody umístěné ve Věznici Příbram.

Následujícími cíli v teoretické části bylo objasnit základní pojmy, které jsou potřebné ke zpracování a seznámení s konkrétním nápravným zařízením, ve kterém probíhalo výzkumné šetření. Pro zpracování údajů jsem vybrala metodu analýzy a syntézy, tedy rozbor problematiky na menší části a následné shrnutí do celku – mé práce. Použila jsem také komparační metodu, tedy porovnávání, a to zejména v části práce, která se věnuje historii vězeňství.

V praktické části věnuji největší pozornost vlastnímu výzkumu, ve kterém bylo použito několik metod, v první řadě dotazník.

Pro svou práci jsem si vybrala metodu výzkumu dotazníkovou formou. Dotazník byl rozdán mezi dvacet pět odsouzených osob ve výkonu trestu odnětí svobody na specializovaném oddělení pro drogově závislé ve Věznici Příbram.

Dotazník byl vytvořen z dvaceti otevřených otázek, které začínaly základními údaji (věk) přes důvody odsouzení, zda je vězeň odsouzen opakovaně, nebo je prvotrestaný, jaké byly podmínky jeho spáchání trestné činnosti a také situace v rodině a okolí, včetně vlivu drog na život odsouzeného. Otázky byly postaveny tak, aby na ně mohli odpovídat vězni různých generací a různého stupně vzdělání.

Všechny dotazníky byly vyplňovány pod mým dohledem, každý z dotazovaných odpovídal sám za sebe bez pomoci někoho jiného. Po vyplnění všech otázek se mi dotazníky vrátily zpět.

Osobně jsem s žádnými vězni obsah dotazníků nerozebírala, abych nevědomky neovlivnila jejich rozhodování při zodpovídání otázek, pouze jsem se představila, sdělila jim účel mé návštěvy a požádala je o vyplnění, případně pomohla pochopit smysl otázky, pokud toho nebyli schopni.

Cílem praktické části tedy bylo získat životní zkušenosti odsouzených a následně je zpracovat do grafické podoby – viz podkapitola 4.1.3 – vyhodnocení dotazníku. Výstupy jsou zaznamenány procentuálně společně se slovním vyjádřením k obsahu dotazu a odpovědí.

Teroetickou a praktickou část jsem posléze shrnula v závěru, kdy v teroetické části jsem zmapovala a posléze vyhodnotila celkovou problematiku drogové závislosti včetně legislativního rámce v ČR, a z praktické části jsem v závěru vyhodnotila výstupy z dotazníkového šetření – nejčastější důvody páchaní trestné činnosti, vliv drog na život odsouzených atd., a přidala svůj návrh na možné zlepšení situace.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Vězeňská služba ČR

Vězeňská služba zajišťuje výkony vazby a trestu odnětí svobody, spravuje detenční zařízení a zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti a v neposlední řadě také eskorty vězňených osob.

Cíle a poslání VS ČR

Hlavním úkolem Vězeňské služby ČR je zajišťovat výkon trestu odnětí svobody a bezpečnosti, zajišťovat výkon vazby a pořádku v soudních budovách. Velmi důležitá úloha je správa a střežení věznice a detenční správy.

Vězni jsou rozmístěni ve 35 věznicích, kde se o vězně stará více jak jedenáct tisíc zaměstnanců. Každá věznice má svého ředitele, generální ředitelství, které spadá pod Ministerstvo spravedlnosti, zajišťuje správu centrálně. V ČR jsou od října 2017 dva typy věznic – s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. V ostraze je vytvořen systém tří oddělení rozčleněných podle stupně zabezpečení, a to buď s nízkým, středním, nebo vysokým stupněm.

Stupeň zabezpečení je určen podle vyhodnocení míry vnitřních a vnějších rizik. Vnitřní riziko vyjadřuje míru rizika ohrožení bezpečnosti v průběhu výkonu trestu s ohledem na charakteristiku odsouzeného, ve které se zohledňuje zejména povaha trestné činnosti, průběh předchozích výkonů trestů či hrozba útěku. Vnější riziko vyjadřuje míru nebezpečnosti odsouzeného vůči společnosti, hlavně s ohledem na vykonávanou trestnou činnost, za kterou mu byl uložen trest.¹

---

¹ GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR. *Základní informace* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://vs-cr.cz/o-nas/zakladni-informace/>

3.2 Historie vězeňství

1. Vězeňství v období habsburské monarchie (1850 – 1918)

V roce 1850 došlo na území habsburské monarchie k zestátnění soudnictví a vězeňství. Od 2. poloviny 19. století se rozvíjí vzdělávání vězňů, v první řadě mladistvých, a sociální pomoc při propouštění, kterou poskytovaly dobrovolné spolky. Podle trestního zákona č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích, byly odstupňovány tresty odnětí svobody na těžký žalář, žalář, tuhé vězení a vězení.

2. Vězeňství Československé republiky (1918 – 1939)

Po roce 1918, kdy vznikla Československá republika, byl převzat justiční a také vězeňský systém rakouské monarchie. Organizace, správa vězeňství či základní legislativní úprava byla postupně zdokonalována začátkem roku 1919. V první řadě byl prohlubován progresivní systém výkonu trestu, který byl založen na postupném zmírňování vězeňského režimu v závislosti na průběhu nápravy vězněných osob, rozdělených do 3 disciplinárních tříd. Pokud byli umístěni do I. třídy, bylo to předpokladem k návrhu na podmíněné propuštění z výkonu trestu. Od roku 1928 existovalo v ČSR 6 mužských tzv. trestnic k výkonu trestů, a to od prvního roku až po doživotí. Dvě trestnice byly určeny pro prvotrestance a polepšené recidivisty a další dvě trestnice byly pro nepolepšitelné trestance.

V této době také existovala samostatná ženská trestnice s oddělením pro mladistvé. Tresty žaláře byly vykonávány v tzv. trestničních odděleních krajských soudních věznic. Mladiství vykonávali tresty v polepšovnicích. Mužští trestanci s dlouhodobými tresty bez možnosti podmíněného propuštění byli po 2/3 vykonaného trestu přemísťováni do tzv. přechodného ústavu.

3. Vězeňství v Protektorátu Čechy a Morava (1939 – 1945)

V této době zůstal zachován dosavadní justiční a vězeňský systém včetně základní legislativní úpravy, správy vězeňství a organizace. Říšský protektor schvaloval každou normu, která byla vydávána protektorátní vládou. Pověřenec Úřadu říšského protektora měl za úkol sledovat a koordinovat činnosti ministerstva s německými úřady. Vězeňská zařízení byla využívána pro potřeby německé justice a tajné státní policie, tzv. gestapa. Orgány nacistické okupační správy měly výhradní pravomoc řešit tzv. trestné činy proti

Velkoněmecké říši. V jednotlivých soudních věznicích a trestnicích existovalo protektorátní vedení, které zajišťovalo provozní činnost. Říšské vedení zajišťovalo jejich využívání k vazebním účelům nacistických soudů a vyšetřovací soudy gestapa. Personál protektorátní správy ve vězeňství byl nucen složit slib věrnosti vůdci Velkoněmecké říše Adolfu Hitlerovi a úspěšně složit zkoušku z německého jazyka.

4. Obnova československého vězeňství (1945 – 1952)

Revoluční národní výbory rozhodovaly o umístování do vězeňských zařízení. Ke konci roku 1945 se řízení a správa soudních věznic vrátila do kompetence Ministerstva spravedlnosti. Mimořádné lidové soudy odsuzovaly výhradně nacistické zločince, zrádce a kolaboranty, kteří byli ve výkonu trestu označováni jako retribuční vězni. Dekretem prezidenta republiky č. 126 ze dne 27. 10. 1945 byly zřízeny jakési zvláštní nucené pracovní oddíly.

5. Československé vězeňství dle sovětského vzoru (1953 – 1965)

1. 1. 1953 bylo vězeňství převedeno do působnosti Ministerstva národní bezpečnosti, které koncem roku zaniklo a plnění úkolů převzalo Ministerstvo vnitra. V ten samý rok byl vydán Řád nápravných zařízení, který stanovil strukturu tzv. nápravných zařízení, která byla rozdělena na 6 typů dle stupně střežení. Do jednotlivých typů nápravných zařízení byli odsouzení zařazováni dle povahy trestného činu a závažnosti provinění. V roce 1955 byl vydán tzv. Řád pro nápravné pracovní tábory a stanovil 4 typy táborů k využívání vězeňské práce. V roce 1961 obsahoval tento Řád pro výkon trestu odnětí svobody v nápravných zařízeních kategorii tzv. třídních nepřátel, kteří vykonávali trest v těch nejpřísnějších podmínkách a byli zařazováni na fyzicky namáhavé a méně placené práce.

6. Reforma československého vězeňství (1965 – 1992)

V roce 1968 bylo vězeňství převedeno z působnosti Ministerstva vnitra do působnosti národních ministerstev spravedlnosti. Výzkumný penologický ústav se sídlem v Praze začal rozvíjet svou činnost v rámci reformy vězeňství. Věnoval se studiu osobnosti vězněného pachatele a možnostem jeho nápravy.

Důsledkem odstraňování normalizace ze 70. a 80. let bylo udělování amnestie za trestné činy vedené proti republice. Václav Havel 1. 1. 1990 vyhlásil širokou amnestii, po které ve věznicích zůstalo pouhých 6 000 vězňů z předchozího stavu 22 000 vězňů. Trest smrti byl zrušen, ale nahradil ho trest doživotní.²

7. Činnost vězeňské služby ČR (1993 – 2009)

„Dnem 01. 01. 1993 zanikl Sbor nápravné výchovy a k plnění úkolů státní správy ve vězeňství byla zřízena Vězeňská služba (VS) ČR, zbavená přímého vlivu politických stran, zbytečných militantních prvků, neúměrné centralizace a byrokracie. Odpovědnost za její činnost byla svěřena generálnímu řediteli, který byl jmenován ministrem spravedlnosti. Byly posíleny pravomoce ředitelů vazebních věznic a věznic, zejména v oblasti personální a ekonomické. V souladu s požadavky na dodržování základních lidských práv a občanských svobod byl vydán zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, který stanovil, že obvinění mohou být podrobena jen těm omezením, která jsou nutná pro trestní řízení.

K prohloubení humanizace a odborného zacházení s odsouzenými byl vydán zákon č.294/1994 Sb., který pozměnil a doplnil zákon č.59/1956 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Podle této úpravy došlo k novému pojmenování a členění zařízení pro výkon trestu na věznice s dohledem, s dozorem, ostrahou a se zvýšenou ostrahou. O umístění odsouzených do jednotlivých typů a přeřazování rozhodoval soud. Odsouzení mladiství byli zařazováni do zvlášť vyčleněné věznice. K systémové a tvůrčí aplikaci požadavků Evropských vězeňských pravidel na základě nových poznatků a zahraničních zkušeností byl vydán zákon č.169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, avšak základní typy věznic se nezměnily. Vnitřní kontrolní činnost ve vězeňství se stala jedním z důležitých úkolů generálního ředitelství VS ČR a odboru generální inspekce Ministerstva spravedlnosti. Dohled nad výkonem vazby a trestu začali vykonávat příslušní státní zástupci, poslanci a inspekční instituce při Radě Evropy a Organizaci spojených národů.“³

---

² GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR. Historie [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://vscr.cz/informacni-servis/historie/>

³ STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA OCHRANY OSOB A MAJETKU. Penologie [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.sosoomzlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>

3.3 Typy věznic

„V lednu 2017 byl přijat zákon č. 58/2017 Sb., kterým dochází s účinností od 1. října 2017 ke změně trestního zákoníku a dále zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

Primární účelem novely je změna typů věznic, do kterých se odsouzení zařazují. Dosud máme čtyři typy věznic. Jsou uvedeny v § 56 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „TZ“). Jedná se o věznice s dohledem, s dozorem, s ostrahou nebo se zvýšenou ostrahou, kdy uvedené jsou seřazeny vzestupně podle toho, nakolik je společnost chráněna před vězni.⁴

Zařazení do typu věznice se vyslovuje při vyhlášení rozsudku při soudním jednání. Určitá pravidla jsou uvedena v § 56 odst. 2 TZ, kdy soud zpravidla zařadí odsouzeného do:

Věznice s dohledem:

- Pachatele, kterému byl uložen trest za přečin, který byl spáchaný z nedbalosti a který dosud nebyl ve výkonu trestu za úmyslný trestný čin.

Věznice s dozorem:

- Pachatele, kterému byl uložen trest za přečin, který byl spáchaný z nedbalosti a který již byl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.
- Pachatele, kterému byl uložen trest za úmyslný trestný čin ve výměře, která nepřevyšuje tři léta a který dosud nebyl ve výkonu trestu kvůli úmyslný trestný čin.

S ostrahou:

- Pachatele, kterému byl uložen trest za úmyslný trestný čin, a nejsou zároveň splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem nebo se zvýšenou ostrahou. "
- Pachatele, který byl odsouzen za přečin spáchaný z nedbalosti a nebyl zařazen do výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dohledem nebo dozorem.

---

⁴ ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb. Zákon o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*.

Se zvýšenou ostrahou:

- Pachatele, kterému byl uložen výjimečný trest.
- Pachatele, kterému byl uložen trest odnětí svobody za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny.
- Pachatele, kterému byl za zvlášť závažný zločin uložen trest odnětí svobody ve výměře nejméně osmi let.
- Pachatele, který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a v období posledních pěti letech uprchl z vazby nebo z výkonu trestu.

V § 56 odst. 3 TZ je dále uvedeno, že soud může zařadit pachatele do věznice jiného typu – ať už „nižšího“, nebo „vyššího“ typu, kdy tomuto ovšem musí odpovídat závažnost trestného činu a povaha narušení pachatele. Jediná výjimka z tohoto pravidla je trest odnětí svobody na doživotí – zde musí být pachatel vždy umístěn do věznice se zvýšenou ostrahou.

Od října 2017 byly věznice rozdělené pouze do dvou typů – věznice s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Rozdělení do typu věznice je opět upraveno v § 56 odst. 2 TZ, kdy pravidla pro zařazení jsou stanovena pouze u věznice se zvýšenou ostrahou.⁵

Pachatel bude zpravidla do tohoto typu věznice zařazen, pokud mu byl uložen trest odnětí svobody za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny, a kterému byl za zvlášť závažný zločin uložen trest odnětí svobody ve výměře minimálně osm let, nebo který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a v posledních pěti letech uprchl nebo se pokusil uprchnout z vazby, z výkonu trestu nebo z výkonu zabezpečovací detence, nebo byl-li mu uložen trest odnětí svobody na doživotí. Stále platí, že v případě doživotního trestu odnětí svobody se pachatel vždy zařadí do věznice se zvýšenou ostrahou, u ostatních případů platí možnost uvážení soudu. Do „mírnějšího“ typu věznice, čili do věznice s ostrahou, se zařadí pachatel v případě, že nesplní podmínky pro zařazení do věznice se zvýšenou ostrahou.⁶

---

⁵ ČESKO. Zákon č. 58/2017 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů; § 56 odst. 2.

⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník; § 14 odst. 3.

Zákon nabyl účinnosti 1. října 2017. Mimo trestní zákoník a zákon o výkonu trestu odnětí svobody dochází také k novele trestního řádu, zákona o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky a zákona o výkonu vazby, kdy novely reagují právě na nové rozdělení věznic.“.⁷

3.4 Dělení odsouzených

Odděleně se umisťují muži od odsouzených žen a dále zpravidla odsouzení:

1. „Mladiství od dospělých.
2. Recidivisté od odsouzených, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé.
3. Za úmyslně spáchané trestné činy od odsouzených za trestné činy nedbalostní.
4. Trvale pracovní nezařaditelní.
5. S poruchami duševními a poruchami chování.
6. S uloženým ochranným léčením a zabezpečovací detenci.”⁸

Po celou dobu výkonu trestu odnětí svobody se odsouzenému věnuje realizační tým pracovníků, který tvoří speciální pedagog, psycholog, sociální pracovníce, vychovatelé- terapeuti, pedagogové volného času, vychovatelé a dozorcí- oni představují represivní složku na výkonu trestu. Zvýšený důraz je kladen na požadavek rozšiřování možnosti pracovního zařízení a zapojení do prací potřebných pro věznic. Pozornost je věnována vzdělávací, terapeutické, korektivní a relaxační činnosti s odsouzenými, která je zaměřena na nápravu a ovlivňování jednání a chování těchto osob. Nedílnou součástí je též poradenská činnost a pomoc při kontaktu se státními a nestátními institucemi.⁹

---

⁷ IURIUM. Nová právní úprava typů věznic de lege ferenda [online]. [cit. 2019-01-27] <https://www.iurium.cz/2017/08/31/nova-pravni-uprava-typu-veznic-de-lege-ferenda/>

⁸ Zdroj: plk. Mgr. Jiří Purkart, ředitel Věznice Příbram

⁹ Zdroj: plk. Mgr. Jiří Purkart, ředitel Věznice Příbram

3.5 Věznice Příbram

Věznice Příbram leží přibližně dva kilometry východně od města Příbram. Ubytovací kapacita věznice je 868 odsouzených. V poslední době je průměrná naplněnost věznice kolem 117%. Od roku 2000 byl ve věznici ustálen typ věznice s ostrahou a byla zde zřízena oddělení pro odsouzené vykonávající trest odnětí svobody ve věznici s dozorem a s dohledem. Od 1. října 2017 je na základě změny vnější diferenciacce Věznice Příbram v kategorii věznice s ostrahou se všemi třemi stupni zabezpečení: nízkým, středním a vysokým.

Vznik Věznice Příbram se pojí s místními geologickými podmínkami a s kontextem politické atmosféry doby padesátých let Československé republiky, ve které se vězeňské zařízení stalo součástí represivních složek státní moci.

Začátkem padesátých let byl na Příbramsku proveden geologický průzkum, kterým byla prokázána přítomnost uranové rudy. Z důvodu možnosti hlubinné těžby byl v roce 1953 urychleně založen tzv. nápravně pracovní tábor (NPT), kde byli vězni využíváni především k pracím v primární sféře československého průmyslu. NPT – Bytíz, byl největším uranovým táborem na území republiky s ubytovací kapacitou až 2000 odsouzených.

Po dílčí reformě československého věznění v polovině 60. let tehdejší NVÚ (Nápravný výchovný ústav) zajišťoval až do roku 1989 výkon trestu pro odsouzené muže, zařazené do II. nápravně výchovné skupiny. Po rozsáhlé amnestii prezidenta republiky zůstalo na počátku roku 1990 ve věznici pouze několik desítek odsouzených, kteří byli poté přemístěni k dalšímu výkonu trestu do jiných věznic.

3.5.1 Pracovní činnost

Specifikou výstupního oddělení je pomoc odsouzenému získat informace o pracovních možnostech v místě svého bydliště.

„Při zaměstnávání odsouzených se ve Věznici Příbram přihlíží k jejich pracovní kvalifikaci, zdravotnímu stavu a k pracovní poptávce v regionu. Odsouzení jsou zařazeni na vnitřních a vnějších pracovištích. V roce 2016 je ve věznici pracovníčně zařazeno cca 200 odsouzených.

Odsouzení pracují především u cizích podnikatelských subjektů, např. WSM, BIOS spol. s.r.o., AMZ s.r.o. a v tzv. vnitřní režii. Jejich pracovní činností je výroba palet a jednoduchá kovo-výroba. Soukromé firmy se v současné době zajímají o možnost pracovního umístění odsouzených na pracovištích mimo areál věznice. I přes zájem věznice o tuto spolupráci je mnohdy složité zaměstnávat odsouzené v těchto firmách. Klesá počet odsouzených, kterým může být na základě stanovených kritérií udělen volný pohyb při plnění pracovních úkolů. Také se změnil počet vězňů, kteří mohou být zařazeni na nestřežená pracoviště mimo areál věznice.

V současné době jsou odsouzení s volným pohybem zařazeni na výrobní lince na pracovišti BIOS, spol. s.r.o. na Dobříši, na pracovní činnosti v PEKÁRNÁCH HOŘOVICE a ve skladu spol. POLYCASA. Ve věznici jsou u cizího subjektu zaměstnání odsouzení jako prodavači – provoz kantýny.

Naším cílem je pracoviště potažmo zaměstnanost odsouzených ve věznici zvyšovat, ale jelikož se jedná o věznici typu věznice s ostrahou, lze jako prioritní zaměstnávat odsouzené ve střežené části věznice.“¹⁰

3.6 Programy pro odsouzené

3.6.1 Specializované oddělení

Toto oddělení je zřízeno pro odsouzené, kteří užívali drogy a zároveň mají diagnostikovanou poruchu osobnosti, poruchu chování nebo jinou formu duševní poruchy s výjimkou mentální retardace. Osoby odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody mohou ve věznicích využívat na specializovaném oddělení službu poraden protidrogové prevence, bezdrogových zón nebo službu detoxikace.¹¹

3.6.2 Bezdrogová zóna

Tato zóna je zřízena s cílem minimalizovat možnost kontaktu odsouzených s drogou, aplikovat bezdrogový režim a realizovat u uživatelů drog programy v zájmu snižování zdravotních a sociálních rizik.¹²

---

¹⁰ VĚZNICE PŘÍBRAM – VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR. *Zaměstnávání vězňů – současná pracoviště* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://vscr.cz/veznice-pribram/zamestnavani-veznu/soucasna-pracoviste/>

¹¹ VĚZNICE PŘÍBRAM – VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR. *Informace o výkonu trestu* [online]. [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-pribram/o-nas/vykon-vezenstvi/informace-o-vykonu-trestu/>

¹² Tamtéž.

3.7 Drogy

„Užívání a účinky drog lze zkoumat na mnoha různých úrovních: molekulární, neurologické, psychologické, sociologické, ekonomické nebo historické. Tyto roviny lze dále dělit do širších skupin podle toho, zda se zaměřují na úroveň jednotlivců nebo skupin populace. Přibývá důkazů svědčících o rozdílech v genetické náchylnosti k depresi, která se může projevit pouze v podmínkách vnějšího stresu, jako je rodinný konflikt nebo finanční nejistota.“¹³

Definice pojmu droga má mnohé další výrazy užívané odborníky i širokou veřejností. V současné době jsou pod pojmem droga uváděny zejména tyto významy:

V Psychologickém slovníku je droga označována jako – látka, která je požívána a zneužívána pro změnu nálady, vědomí, povzbuzení či tlumení somatopsychických funkcí.¹⁴

Drogy jsou podle T. Zábranského definovány takto: „...ilegální, nezákonné, státem nepodporované omamné nebo psychotropní látky (OPL). Jejich seznam je v českých podmínkách definován zákonem č. 167/1998 Sbírky o návykových látkách.“¹⁵

Velký sociologický slovník vydaný Univerzitou Karlovou uvádí tuto definici: Drogy– (z německého Droge, z francouzského Drogue, z arabského Durana, z perského dara = léčivo) – látky vyvolávající stav tělesné či psychické závislosti u osob, které je užívají periodicky či kontinuálně. Libovolná psychotropní látka se může opakovaným užíváním stát drogou. Objevují se stále nové a nové látky, na něž si jedinec může vypracovat závislost.¹⁶

---

¹³ HARTNOLL, Richard. *Drogy a drogové závislosti: propojování výzkumu, politiky a praxe: co jsme se už naučili a co bychom se ještě naučit měli*. Praha: Úřad vlády České republiky, c2005. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 80- 86734-45-5, str. 32

¹⁴ HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0873-0.

¹⁵ ZÁBRANSKÝ, Tomáš. *Drogová epidemiologie*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0709-4, str.14

¹⁶ PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1. str. 225

Dle definice Světové zdravotnické organizace z roku 1969 je drogou „jakákoliv substance, která když je vpravena do živého organismu, může změnit jednu nebo více jeho funkcí“. V přeneseném slova smyslu se pojmem droga označuje jakákoliv omamná látka, ať již přírodní, nebo syntetická, která se používá k jiným účelům než je léčení (např. v magii, v náboženství, při zneužívání toxikomany), splňující dva následující předpoklady:

1. Musí mít psychotropní efekt (tj. musí být schopné ovlivňovat prožívání reality, měnit naše vnitřní naladění, atd.).
2. Měla by vyvolat závislost. V odborné terminologii jsou od roku 1971 drogy označovány jako "omamné a psychotropní látky (OPL)".¹⁷

Výroba, vývoz nebo průvoz jsou činy trestné i pro vlastní potřebu nejen pro jiného. Výrobou je chápán jakýkoliv proces, mimo pěstování, který směřuje k získání OPL, prekursoru nebo jedu. Vypěstování plodiny nebo rostliny, ze které lze další výrobou získat OPL nebo jed, je opatřováním si předmětu určeného k nedovolené výrobě OPL nebo jedu a naplňuje znaky trestného činu podle § 188 trest. zák.

Podle J. Chmelíka dovoz, vývoz, průvoz, nabídka a zprostředkování nejsou opatřovacím jednáním pachatele, ale jde o nakládání s již opatřenými OPL či jedy nebo prekursory. Dovoze, vývoze, průvoze, nabídce nebo zprostředkování muselo předcházet opatření těchto látek. Dovoz vysvětluje jako činnost, při které dovozce dopravuje zboží, které pochází z cizího státu přes státní hranice do státu určení, tedy do ČR. Vývozem je naopak činnost, při které je české zboží přepravováno přes státní hranice do cizího státu. Průvozem se obecně rozumí režim, kterému podléhá zboží dopravované pod celním dohledem od jednoho celního úřadu k celnímu úřadu druhému. V souvislosti s distribucí OPL jiné osobě musíme vysvětlit několik znaků citované skutkové podstaty, a to především pojem nabízí, zprostředkuje, prodá a jinému jinak opatří.¹⁸

---

¹⁷ Urban, E. *Toxikomanie*. Praha: Avicenum, 1973, str. 11 – 12

¹⁸ CHMELÍK, J. *Drogová kriminalita*. Praha: Úřad vyšetřování pro ČR, 1999.

3.8 Drogová závislost

„Poněkud zjednodušená definice závislosti podle Mezinárodní klasifikace nemocí zní takto: Při závislosti má užívání nějaké látky nebo skupiny látek mnohem větší přednost před jednáním, kterého si člověk kdysi cenil více. Hlavní charakteristikou závislosti je touha (často silná, někdy přemáhající) brát drogy, alkohol nebo tabák. K diagnóze závislosti se obvykle vyžaduje, aby během posledních 12 měsíců došlo ke třem nebo více z následujících jevů:

1. Silná touha nebo nutkání užívat látku.
2. Nedostatek sebeovládání co se týče drogy (začátek, ukončení nebo množství látky).
3. Odvykací stav, závislý užívá látku s úmyslem snížit odvykací příznaky.
4. Nárůst tolerance, což znamená vyžadování vyšších dávek, aby se dosáhlo stejného účinku, jaký byl vyvolán nižšími dávkami.
5. Zanedbávání jiných zájmů ve prospěch návykové látky.
6. Opakované užívání drogy i s vědomím zjevně škodlivých následků.”¹⁹

3.9 Legislativní rámec ČR

„Zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, je klíčovou mimotrestní normou upravující omezení v zacházení s omamnými a psychotropními látkami, přípravky a prekursory. Stanovení pravidla výzkumu, výroby, zpracování, odběru, skladování a používání těchto látek, přípravků a prekursorů, dále jejich koupě a prodeje, jakož i nabývání a pozbývání dalších věcných nebo závazkových práv s nimi spojených, zprostředkování smluv o jejich převodech a zastupování při uzavírání takových smluv. Toto zacházení s omamnými a psychotropními látkami, přípravky a prekursory je v zásadě možné pouze na základě zvláštního povolení, které ve smyslu § 4 a §8 citovaného zákona vydává Ministerstvo zdravotnictví. Každé nakládání s nimi bez takového povolení je neoprávněné.“²⁰

---

¹⁹ Prim. MUDr. NEŠPOR, K. CSc., PhDr. CSÉMY, L. *Alkohol drogy a vaše děti: Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. Páté revidované vydání. Praha: Sportpropag, a.s., 2003.,s.26

²⁰ KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, c2003. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 80-86734-05-6, str.59

3.9.1 Trestná činnost jako důsledek zneužívání drog

Kriminalita je důsledkem zneužívání drog. Jedinci, kteří jsou závislí na drogách, nejsou schopni vydělávat finanční prostředky legálním způsobem vzhledem ke svému fyzickému a psychickému stavu, a proto se často uchylují k páchání trestné činnosti.

„Drogová kriminalita byla v ČR do konce roku 2009 postihována podle čtyř ustanovení zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, a sice jako trestné činy nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187, § 187a a § 188 tr. zák., a jako trestný čin šíření toxikomanie podle § 188a tr. zák. Nový trestní zákoník s účinností od 1. ledna 2010 přinesl úpravu novou, která sice do určité míry vychází z dosavadních skutkových podstat drogových trestných činů, nicméně obsahuje též významné změny. Drogové trestné činy jsou i nadále systematicky řazeny mezi trestné činy obecně nebezpečné (hlava VII trestního zákoníku) a jedná se o trestné činy nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy (§ 283), přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu (§ 284), nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (§ 285), výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu (§ 286) a šíření toxikomanie (§ 287). Vedle změn, které se projeví přímo ve skutkových podstatách příslušných trestných činů, jako např. stanovení odlišných trestů za neoprávněné přechovávání OPL pro vlastní potřebu v množství větším než malém, pokud jde o přechovávání konopných drog či drog ostatních, obsahuje trestní zákoník též další rozdíly oproti dosavadní úpravě, které se projeví v oblasti postihu drogové kriminality (např. stanovení množství OPL většího než malého jako znaku skutkové podstaty v právně závazném nařízení vlády, nebo přechod na formální pojetí trestného činu).“^{21, 22}

---

²¹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*.

²² TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana a Petr ZEMAN. *Kriminální kariéra pachatelů drogové kriminality*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-101-1, str.13

3.10 Protidrogová prevence

„Protidrogová léčba může být koncipována z hlediska intervencí, programů a modalit. Intervence představují konkrétní techniky vedoucí ke změně, z nichž některé se zaměřují přímo na užívání drog (např. drogové testy, protidrogové poradenství, prevence relapsu), zatímco jiné se zaměřují na ostatní problémy (např. nácvik sociálních dovedností, rodinná terapie, primární lékařská péče). Účinnost některých intervencí byla zkoumána intenzivně, ale jiným intervencím se dostalo jen omezené pozornosti.“²³

Protidrogová prevence je soubor nepotlačujících aktivit a opatření vyvíjených nestátními a státními organizacemi, sdělovacími prostředky, širokou i odbornou veřejností a dalšími subjekty s cílem vytvořit takové společenské prostředí, aby docházelo především k omezování nabídky a snižování poptávky po drogách a také k podpoře zdravého životního stylu a života bez drog. Protidrogová prevence se dělí dle obsahového zaměření na prevenci: sociální, situační, prevenci drogových závislostí. Podle okruhu adresátů rozlišujeme prevenci primární, sekundární, terciární.²⁴

Sociální prevence je obecně orientovaná na sociálně kriminologické jevy, kde je velmi vysoký předpoklad, že bude docházet, nebo už dochází k zneužívání drog, například: prostituce, nezaměstnanost, chudoba, alkoholismus a jiné toxikomanie, záškoláctví, bezdomovci atd. Je zaměřena především na aktivity spojené s procesem socializace a sociální integrace a další činnosti směřované na změnu špatných sociálních, společenských a ekonomických podmínek.

Prevence drogových závislostí představuje speciální a všestrannou péči související s drogovou problematikou. Mezi tuto péči patří především zajišťování volnočasových, pracovních a zájmových aktivit, výchova ke zdravému životnímu stylu, předcházení experimentování s drogami přes ambulantní nebo ústavní léčbu až po rehabilitaci a znovuuvedení do společnosti.

Primární prevence obsahuje veškeré aktivity, které zabraňují vzniku drogového problému s důrazem na snížení zájmu především mladých lidí o návykové látky. Mezi aktivity patří vzdělávací, volnočasové, výchovné, poradenské aktivity, které jsou zaměřené

---

²³ GOSSOP, Michael. *Léčba problémů spojených se zneužíváním drog: důkazy o účinnosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 978-80-87041-81-9, str.12

²⁴ NOVOTNÝ, Oto. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2., str. 324

na nejširší veřejnost. Velká pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování dětí a mládeže (možnost sportovního využití, využívání volného času, informovanost o drogách a jejich následcích atd.). Hlavní zdroj primární prevence spočívá ve školách a v lokálních společenstvích, ale především v rodinách.²⁵

Okruh aktivit primární prevence se skládá z několika složek:

1. “Vytváření povědomí a informovanosti o drogách a o nepříznivých zdravotních a sociálních důsledcích spojených se zneužíváním drog.
2. Podpora protidrogových postojů a norem.
3. Posilování prosociálního chování v protikladu zneužívání drog.
4. Posilování jednotlivců i skupin v osvojování osobních i sociálních dovedností potřebných k rozvoji protidrogových postojů.
5. Podporování zdravějších alternativ, tvořivého a naplňujícího chování a životního stylu bez drog.”²⁶

Sekundární prevence představuje včasné zachycení rizikových jedinců a skupin osob, u kterých je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou uživateli drog, a jejich terapeutické zabezpečení. Je zaměřeno především na alkoholové a drogové závislosti, gamblerství, vandalismus, záškoláctví a příčiny kriminogenních situací.²⁷

Terciární prevence směřuje ke snižování a zmírňování negativních důsledků zneužívání drog. Hlavním cílem je udržet dosažené výsledky zakročení a obnovení nefunkčního sociálního prostředí.²⁸

3.11 Služby pro osoby ve vězení

Ve věznicích jsou zřizována oddělení, která vedou ke zvýšení účinnosti výchovného působení na odsouzené. Uplatňují se způsoby zacházení pro danou skupinu odsouzených.

Program zacházení je základní formou komplexního a cílevědomého působení na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, slouží především k jejich vedení, k přijetí

---

²⁵ ODRGACH.CZ *Stručný popis projektu primární prevence* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.odrogach.cz/skola/o-projektu/strucny-popis-projektu-primarni-prevence.html>

²⁶ KALINA, Kamil a kol. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. o. s. Filia Nova, 2001. ISBN 80-238-8014-4, s.97

²⁷ NOVOTNÝ, Oto. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2., str. 190

²⁸ KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, c2003. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 80-86734-05-6, str. 147-148

odpovědnosti za spáchané trestné činy a naplňování účelu trestu.²⁹

Ve všech typech věznic jsou zřizována oddělení různého zaměření, ať již oddělení pro odsouzené s mentální retardací, s duševní poruchou, poruchou chování, pro drogově závislé, či odsouzené, kteří mají nařízeno v ústavní formě ochranné léčení.

3.11.1 V procesu výkonu trestu odnětí svobody

Oblast utváření vnějších vztahů

„Základním cílem oddělení výkonu trestu je jednat s odsouzenými takovým způsobem, aby se podporovaly postoje a dovednosti, které jim pomohou k návratu do společnosti a umožní vést po propuštění soběstačný běžný život v souladu se zákonem.

Z důvodu efektivního naplňování tohoto cíle je uplatňován systém vnitřní diferenciací, kde jsou odsouzení zařazeni do jednotlivých prostupných skupin dle jejich osobního přístupu k výkonu trestu odnětí svobody. Ve věznici je z důvodu potřeby vzájemného oddělení rozdílných typů odsouzených dále realizováno diferencované zacházení, kde zohledňujícím kritériem je věk, osobnostní vlastnosti, způsob dosavadního života včetně možnosti jejich osobního ovlivnění.“

3.11.2 V době přípravy na propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Program „Zastav se, zamysli se a změň se“

„Program „3Z“ je původním projektem Transition Facility Twinning z Velké Británie, který byl upraven pracovníky Probační a mediační služby a pracovníky Vězeňské služby České republiky na podmínky českého vězeňství. Cílem programu je motivace odsouzených pachatelů ve výkonu trestu odnětí svobody ke změně postojů a stylu myšlení. Je zaměřen proti recidivitě trestné činnosti a z tohoto důvodu je vhodný zejména pro přípravu odsouzených na podmíněné propuštění.“³⁰

---

²⁹ VĚZNICE VALDICE – VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR. *Program zacházení* [online]. [cit. 10.02.2018]. Dostupné z: <http://vscr.cz/veznice-valdice/o-nas/vykon-vezenstvi/program-zachazeni/>

³⁰ VĚZNICE PŘÍBRAM – VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR. *Informace o výkonu trestu* [online]. [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-pribram/o-nas/vykon-vezenstvi/informace-o-vykonu-trestu/>

3.11.3 Výstupní oddělení

Výstupní oddělení se zřizují ve věznicích pro ty odsouzené, kteří jsou ve fázi očekávaného skončení výkonu trestu odnětí svobody a potřebují se připravit na běžný život na svobodě. Cílem oddělení je pomoc odsouzeným vytvořit si podmínky pro samostatný způsob života po skončení výkonu trestu, minimalizovat možná rizika, která by mohla vést k opětovnému páchání trestné činnosti.

Interiér výstupního oddělení je obdobný internátnímu ubytování, mohou využívat kulturní místnosti, kuchyňky, místnosti, které by měly odpovídat kulturnímu stolování, kuřárnu, místnosti pro žehlení, sušení prádla, prostory pro zájmové činnosti, které mohou být výjimečně společné i pro ostatní odsouzené.³¹

3.11.4 Vzdělávací aktivity

„Vzdělávací aktivity jsou primárně zaměřeny na skupinu odsouzených mladistvých. Samozřejmě se vzdělávají i dospělí odsouzení, pro ně jsou ale určeny především různé rekvalifikační kurzy. Zaměření kurzů je vybíráno tak, aby odsouzení po propuštění měli větší možnosti pro své pracovní uplatnění. Co se týče podmínek pro vzdělávání, ty jsou zakotveny nejen v české legislativě, ale také v Evropských vězeňských pravidlech.

U mnoha vězňů se jedná i o umožnění dokončení základního vzdělání, které je pro většinu obyvatel na svobodě samozřejmostí. Podle Statistické ročenky vězeňské služby České republiky 2014 tvořili odsouzení s neúplným základním vzděláním 2,22 %, osoby ve výkonu trestu odnětí svobody se základním vzděláním 44,37 %, osoby vyučené bez maturity 37,75 %, osoby středoškolsky odborně vzdělané s maturitou 5,9 %.

U delikventů je podle ročenky prokazatelně vidět celkově nižší úroveň rozumových schopností. Úroveň rozumových schopností má vliv na mnohé, možná i na uspokojování potřeb společensky akceptovatelným způsobem. Informace o vzdělávání ve věznicích jsou rozšířeny o materiály z webových stránek Vězeňské služby České republiky. V čele vzdělávání stojí jedno učiliště (s působištěm v Praze) s odloučenými pracovišti – školskými vzdělávacími středisky (ŠVS) – v různých regionech.

---

³¹ Tamtéž.

J. Hála se zmiňuje o jednotlivých školských vzdělávacích střediscích, kde podle svých možností připravují nabídku učebních oborů a krátkodobých kurzů zaměřených např. na společné stravování, na práce malířské, natěračské a lakýrnické, kovářské, brusičské či knihařské, práci s počítačem atd. Možnost seberozvoje mají odsouzení i díky knihovnám zřízeným ve věznicích.“³²

3.11.5 Speciálně výchovné aktivity

„Jedná se o typ programu zacházení, kde dochází k individuální nebo skupinové činnosti pedagogické a psychologické. Činnost je zaměřena na sociálně právní poradenství, trénink zvládnání vlastní agresivity a terapeutické programy. Aktivity probíhají na všech vězeňských odděleních pod dohledem specializovaných zaměstnanců – psychologů, terapeutů a pedagogů. Nejvíce se speciálně výchovné aktivity uplatňují na odděleních specializovaných. Za úkol si kladou naučit odsouzené řešit konfliktní situace nebo je naučit základním sociálním dovednostem.“³³

3.11.6 Zájmové aktivity

„I zde dochází k individuální a skupinové činnosti. V tomto případě se však jedná o aktivity zájmové. Co dělat ve svém volném čase je problémem mnoha z odsouzených. To všechno je způsobeno nedostatkem potřebných dovedností a znalostí a hlavně nemají žádnou motivaci ke změně. Právě získání motivace je primárním cílem zájmových aktivit. Velmi oblíbenou zájmovou aktivitou je sport.“³⁴

3.12 Po propuštění z vazby

Projekt „Návrat do práce“ je určen pro osoby dlouhodobě nezaměstnané bez větších zdravotních problémů nebo pro sociálně vyloučené, kteří si skutečně přejí najít zaměstnání. Tento projekt funguje od dubna roku 2006.

Dalším z projektů je „Příprava na práci.“ Především je určen pro sociálně vyloučené osoby nebo pro ty, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením, také pro klienty,

---

³² MACHKOVÁ, Kateřina. *Činnost výstupních oddělení ve věznicích v České republice* [online]. Hradec Králové, 2016 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/ocjged/STAG85095.pdf>. Bakalářská. Univerzita Hradec Králové. Vedoucí práce Mgr. et Mgr. Tereza Raszková.

³³ ZELINKOVÁ, Pavla. *Činnost výstupních oddělení ve věznicích v České republice* [online]. Brno, 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/391850/ff_b/bakalarska_prace_ru7hz.pdf. Bakalářská diplomová. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Kateřina Lojdrová, Ph.D.

³⁴ ZELINKOVÁ, Pavla. *Činnost výstupních oddělení ve věznicích v České republice* [online]. Brno, 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/391850/ff_b/bakalarska_prace_ru7hz.pdf. Bakalářská diplomová. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Kateřina Lojdrová, Ph.D.

kteří jsou ochotni aktivně se podílet na svém budoucím zařazení do pracovních a sociálních aktivit. Důvodem sociálního vyloučení může být kombinace zdravotních a dalších problémů. Tento projekt funguje od července roku 2006.

Následující opatření, které podporuje aktivní politiku zaměstnanosti, je „Grantový projekt.“ Doplnuje státní aktivní politiku zaměstnanosti širší škálou aktivit a zacílením těchto aktivit i na skupiny osob, které není možné zařadit nějakým způsobem do státní aktivní politiky zaměstnanosti. Velký důraz je kladen na individuální přístup ke klientovi.

3.12.1 Projekt „Křehká šance II“

„Institut podmíněného propouštění je jedním z nástrojů včasného a účinného sociálního začleňování pachatelů trestných činů do života na svobodě. Předchozí projekt Křehká šance ověřil v 9 věznicích možnost implementace činnosti Komise pro podmíněné propuštění (KPP) do stávající praxe podmíněného propuštění. Smyslem projektu Křehká šance II je rozšířit praxi KPP do dalších 9 soudních okresů (věznic) a provázat jejich činnost s nově zaváděnými programy – specifickým programem pro pachatele (program Victim Impact Training) a rozvoj spolupráce regionu a věznice v oblasti zacházení s vězněnými pachateli a jejich přípravy na propuštění (program Rozvoj restorativní praxe).

Zcela novou aktivitou projektu KŠ II je vytvoření a pravidelná činnost platformy odborníků zabývající se problematikou institutu podmíněného propuštění v ČR, jejímž cílem je analýza stávající praxe a příprava návrhu na její změnu, vč. návrhů legislativních opatření. Projekt KŠ II při své realizaci využije zkušenosti a poznatky získané z dosavadní realizace praxe KPP (od r. 2009), zvýší profesionalitu pracovníků působící v této oblasti a učiní konkrétní kroky zlepšující stávající praxi podmíněného propuštění v ČR.

Cíle projektu:

Projekt si klade 4 základní cíle:

1. Komplexní a objektivní posouzení odsouzených připravujících se na podmíněné propuštění prostřednictvím Komise pro podmíněné propuštění.
2. Vytvoření nového programu zacházení s odsouzenými ve věznici ČR.
3. Vytvoření účinného modelu spolupráce mezi místní komunitou a věznicí a jeho uvedení do praxe v 6 soudních okresech.
4. Vytvoření návrhu systémového řešení institutu podmíněného propuštění vč. návrhu

legislativních opatření.“³⁵

3.13 Organizace poskytující služby odsouzeným

V ČR působí řada jak tuzemských, tak i zahraničních organizací, které jsou zaměřené na pomoc odsouzeným po výkonu trestu odnětí svobody, kteří nemají sociální zázemí. Jsou to instituce, které poskytují sociální a právní služby či socioterapeutickou pomoc. Státní, nestátní nebo obecní organizace (občanská sdružení, apod.) poskytují tyto služby. Dále sem mohou patřit instituce, které poskytují charitativní služby (ubytování, stravu, ošacení, hygienu, apod.).

3.13.1 Azylové domy

„Sdružení azylových domů v ČR je profesionální organizace, jejímž primárním cílem je nejen soustředit subjekty profesionálně se zabývající problematikou osob bez přístřeší nebo lidmi ohroženými ztrátou bydlení, ale zejména hájit jejich zájmy a poskytovat jim kvalitní prostředí pro další fungování.

Sdružení azylových domů je národní střešní organizací, která se věnuje výhradně podpoře služeb sociální prevence.“³⁶

3.13.2 Kontaktní a poradenská centra (K-centra)

„Kontaktní centra hrají důležitou roli zejména v prevenci škodlivých následků užívání drog – snaží se zmírnit dopad a škody způsobené drogami. Jde o takzvaná "nizkoprahová zařízení" – podmínky jsou nastaveny tak, aby sem mohl přijít každý, kdo potřebuje pomoc a je ochoten akceptovat určitá jednoduchá pravidla.

V těchto centrech se uživatelům návykových látek dostane rady a podpory, mohou navštívit kontaktní místnosti, kde si mohou vyměnit použité injekční jehly a stříkačky a získat informace o tom, jak užívat drogu "bezpečněji“.

Uživatelé v těchto zařízeních také mohou využívat podle nabídky zařízení zcela anonymně různé služby: dostanou teplý čaj, polévku, mohou se zde osprchovat, vyprat si prádlo. Další službou je poradenství v sociální a právní oblasti, konzultace v případě zájmu o léčbu, zprostředkování léčby, motivační skupiny před nastoupením léčby. Tyto služby už obvykle nejsou anonymní.

---

³⁵ *Probační a mediální služba České republiky* [online]. Copyright © [cit. 11.02.2018]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/krehka-sance-ii/>

³⁶ SDRUŽENÍ AZYLOVÝCH DOMŮ V ČR, O.S. *O sdružení* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.azylovedomy.cz/o-sdruzeni/>

Kontaktní centra také často nabízejí poradenství pro rodiče a přátele uživatelů drog. Také zde bývají rodičovské podpůrné skupiny, kde se setkávají rodiče závislých osob, sdílejí spolu své zkušenosti a poskytují si vzájemnou podporu.“³⁷

3.13.3 Rodinná terapie

„Existují dva základní modely, a to párová terapie - ta probíhá s klientem a jedním dalším členem rodiny, většinou partnerem, či rodičem, a potom rodinná terapie, do které jsou zapojeni i ostatní členové rodiny. Párová terapie se využívá spíše u dospělých osob, rodinná u adolescentů. Pro terapeuta je důležité navázat vztah, tzv. připojení, s každým členem rodinné terapie. Potom především pečlivě naslouchá a musí umět rodině vysvětlit, že má pochopení pro každého člena a jeho vnímání situace, a také ukázat jasnou představu, jak se vypořádat s problémy, které rodina vnese do terapie.“³⁸

3.13.4 Nízkoprahová denní centra

„Nízkoprahová denní centra patří mezi služby sociální prevence. Jsou určena osobám v nepříznivé sociální situaci související s bydlením (ztráta bydlení, nevyhovující bydlení apod.).

Při poskytování služby jsou vždy vykonávány tyto činnosti:

- 1 Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí vhodných podmínek pro osobní hygienu.
- 2 Poskytnutí stravy či pomoc při zajištění stravy.
- 3 Pomoc při uplatňování práv, Terénní programy oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.

Při poskytování služby mohou být zajištěny i další činnosti. Služba je poskytována ambulantně, případně také terénní formou. Jedná se o nízkoprahovou službu. Poskytnutí stravy nebo pomoc při jejím zajištění jsou u této služby poskytovány za úhradu, a to v maximální výši, která je stanovena ve vyhlášce k zákonu o sociálních službách.“³⁹

---

³⁷ SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *K-centra* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.substitutni-lecba.cz/k-centra>

³⁸ ROTGERS, Frederick. *Léčba drogových závislostí*. Praha: Grada, 1999. Psyché (Grada). ISBN 80-7169-836-9.

³⁹ SLOVNÍK SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Nízkoprahová denní centra*. [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://slovník.mpsv.cz/nizkoprahova-denni-centra.html>

3.13.5 Terapeutické komunity

Tyto komunity poskytují pobytové služby na dočasnou dobu pro osoby s psychickou poruchou nebo pro osoby závislé na návykových látkách, které mají zájem se začlenit do běžného života. Služba poskytuje stravu, ubytování a zprostředkovává kontakt se společenským prostředím. Vše se poskytuje za úplatu.⁴⁰

3.13.6 Doléčovací centra (Renarkon, Sananim)

Komunita Renarkon je pobytové resocializační zařízení pro osoby drogově závislé, patologické hráče, závislé na alkoholu s délkou léčby 8-12 měsíců. Je členem Sekce Terapeutických Komunit při Asociaci nestátních organizací A.N.O.

„Cílem služby je pomoci uživatelům služby překonat závislost a najít cestu k abstinenci a postupnému návratu do plnohodnotného života prostřednictvím změny životního stylu, učení se zvládat stresové situace, budováním zdravé sebedůvěry a převzetím zodpovědnosti za své jednání.“⁴¹

Centrum Sananim poskytuje efektivní a profesionální pomoc osobám ohroženým drogovou závislostí v síti programů a služeb, které tvoří komplexní systém prevence, léčby, péče a resocializace. Rozvíjí systém v oblasti poskytování specifických služeb a též spolupracuje na centrální i místní úrovni při plánování a realizaci protidrogové politiky.

Hlavním cílem je zapojit klienty do normálního života, tak aby prožívali spokojenost i se svým životem a žili v souladu se společenskými normami. Provádí klienty jednotlivými fázemi rozvoje závislosti, tak aby se chovali co nejméně rizikově ať už k okolí, celé společnosti, nebo k sobě.⁴²

3.13.7 Terénní programy

„Terénní programy patří mezi služby sociální prevence. Jsou určeny osobám, které žijí rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro uživatele drogově závislé, osoby žijící bez přístřeší, osoby které žijí v sociálně vyloučených lokalitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem této služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika, které jejich způsobu života přináší. Tato služba může

---

⁴⁰ RENARKON O.P.S. *Terapeutická komunita* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.renarkon.cz/terapeuticka-komunita>

⁴¹ Tamtéž.

⁴² ZÁCHRANNÝ KRUH. *Sananim* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/pomoc-v-krizi/linky-pomoci/pro-drogove-zavisle/sananim.html>

být osobám poskytována anonymně.

Při poskytování služby jsou vždy vykonávány tyto činnosti:

- 1 zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- 2 pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Při poskytování služby mohou být zajištěny i další činnosti. Služba je poskytována terénní formou a bezplatně.⁴³

3.13.8 Sdružení „Podané ruce“

„Pomáháme lidem v náročných situacích jejich života, a to ve dvou stěžejních oblastech: v oblasti závislostí a v oblasti práce s dětmi a mládeží. Tvorbou kvalitních preventivních, podpůrných a intervenčních služeb pomáháme hledat a vytvářet cesty k sociální, zdravotní i osobní stabilizaci našich klientů s ohledem na dlouhodobě udržitelnou kvalitu jejich života a osobní spokojenost.

Je to nezisková organizace, která se věnuje prevenci, léčbě a další pomoci lidem s obtížemi se závislostmi a práci s dětmi a mládeží.”⁴⁴

3.13.9 Nezisková organizace LAXUS

„Laxus je profesionální organizace s dlouholetou tradicí v poskytování odborných služeb, zaměřených na závislostní a další rizikové chování. Praxe v oblasti drogových služeb nás naučila, že se vyplatí problémům předcházet a při jejich řešení věnovat pozornost jednotlivcům, rodinám i jejich okolí.”⁴⁵

---

⁴³SLOVNÍK SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Terénní programy* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://slovník.mpsv.cz/terenni-programy.html>

⁴⁴ SPOLEČNOST PODANÉ RUCE O.P.S. *O organizaci* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.podaneruce.cz/informace-o-organizaci/>

⁴⁵ LAXUS Z. Ú. *Základní informace sociální a adiktologické služby* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.laxus.cz/o-nas/zakladni-informace>

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V této části byla u odsouzených mužů zjištěna situace před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody, zda měla jejich drogová závislost něco společného s jimi spáchaným trestným činem, kdy a jaká droga užíli poprvé, kdy byli poprvé trestáni, a zadali je k drogové závislosti vedly rodinné problémy. Toto je zpracováno formou dotazníkového šetření a grafy.

4.1 Projekt výzkumu

4.1.1 Cíle výzkumu

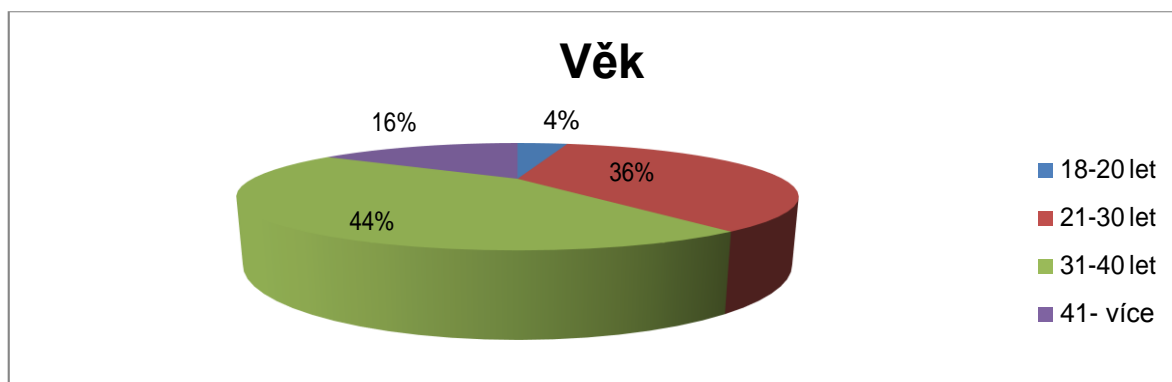
Cílem mé práce bylo zjistit od odsouzených osob důvody, které vedly k užívání drog, a zdali užívání drog mělo něco společného s jejich nynějším výkonem trestu odnětí svobody. Při práci jsem se zaměřila na odsouzené osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, umístěné na specializovaném oddělení Věznice Příbram.

4.1.2 Metody výzkumu

Pro svou práci jsem si zvolila metodu výzkumu dotazníkovou formou. Dotazník byl rozdán dvaceti pěti odsouzeným osobám ve výkonu trestu odnětí svobody na specializovaném oddělení pro drogově závislé ve Věznici Příbram. Dotazník byl tvořen z dvaceti otevřených otázek. Dotazníky byly vyplňovány pod mým dohledem a každý z dotazovaných odpovídal samostatně bez pomoci někoho jiného. Po vyplnění se mi všechny dotazníky vrátily zpět.

4.1.3 Vyhodnocení dotazníku

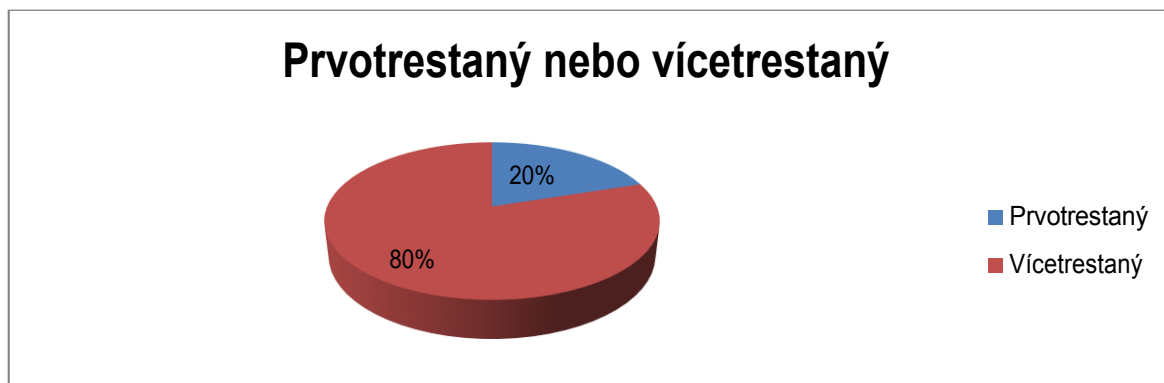
Graf č.1 – Otázka č.1: Jaký je Váš věk?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Věk byl zjišťován u dvaceti pěti odsouzených osob. Vyhodnocením byl zjištěn průměrný věk odsouzených osob ve Specializovaném oddělení Věznice Příbram, který činil 25 let. 44 % dotazovaných osob bylo ve věku 31-40 let, 36 % dotazovaných ve věku 21-30 let, 16 % patří věkovému rozmezí 41 a více let, 4% odsouzených jsou ve věku 18- 20 let.

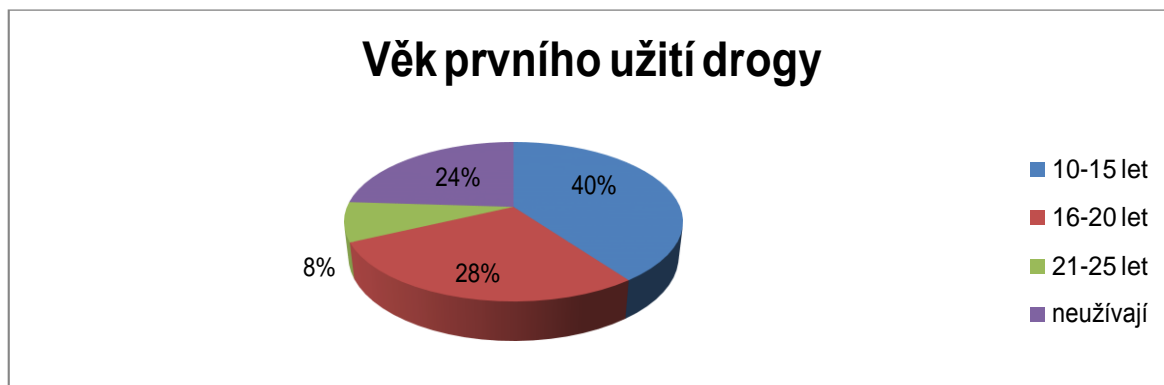
Graf č.2 – Otázka č.2: Jste prvotrestaný nebo vícetrestaný?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na otázku, zdali jsou odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé nebo po několikáté, odpovědělo 20 lidí (což činí 80 %), že je ve výkonu trestu opakovaně. Zbýlých 20 % (pět lidí) zaškrtnulo odpověď prvotrestaný.

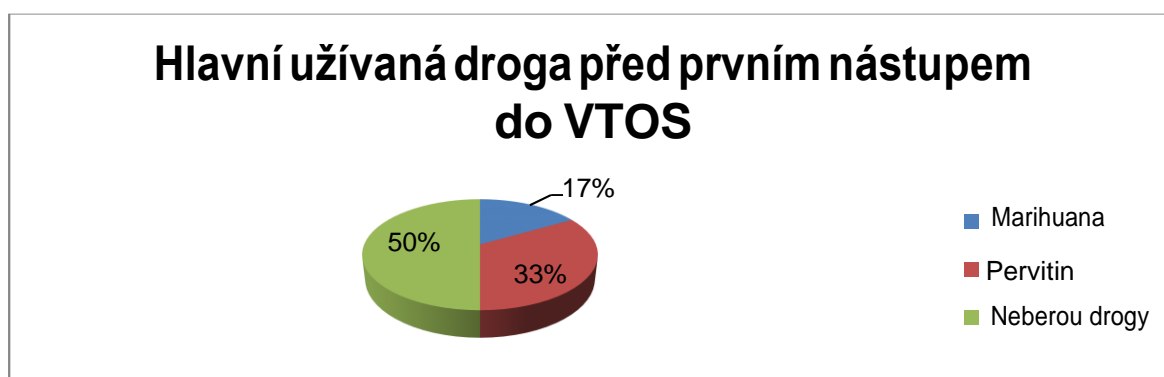
Graf č.3 – Otázka č.3: Jaký byl Váš věk prvního užití drogy?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na tomto grafu můžeme vidět, že odsouzené osoby ze 40 % (10 dotazovaných) poprvé užíli drogu ve věkovém rozmezí 10- 15 let. 28 % (7 dotazovaných) poprvé užíli drogu ve věku 16-20 let. Nejmenší část grafu (tedy 8 %) patří osobám, které odpověděly, že drogu poprvé užíly ve věku 21-25let. Poměrně velké procento (24 %) odsouzených odpovědělo, že drogy vůbec neužívají.

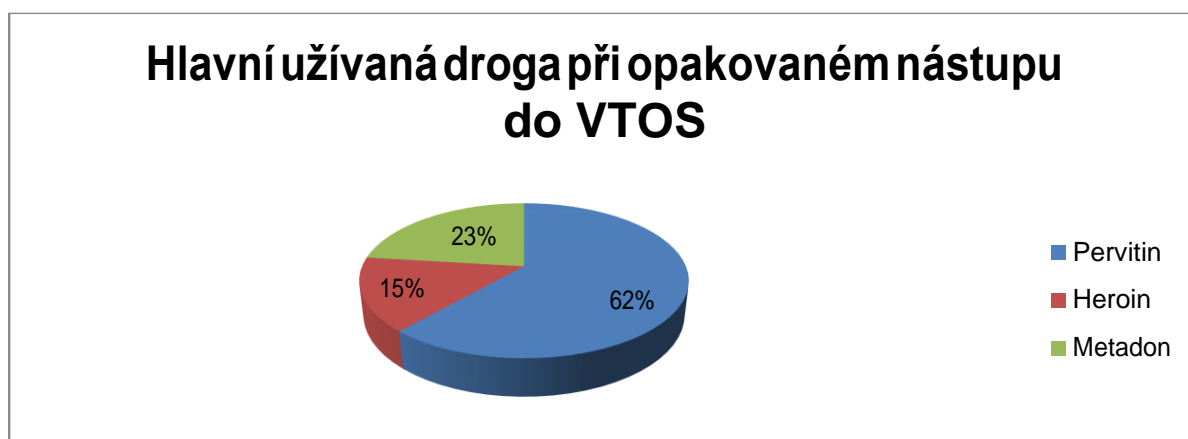
Graf č. 4 – Otázka č.4a: Jaká byla Vaše hlavní užívaná droga před prvním nástupem do VTOS?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Z grafu vyplývá, že hlavní užívanou drogou před prvním nástupem do VTOS byl pervitin, jak odpověděli 4 odsouzení (33 %), u 17 % (2 lidé) se jednalo o marihuanu a zbylých 50 % (6 lidí) vůbec drogy neužívali.

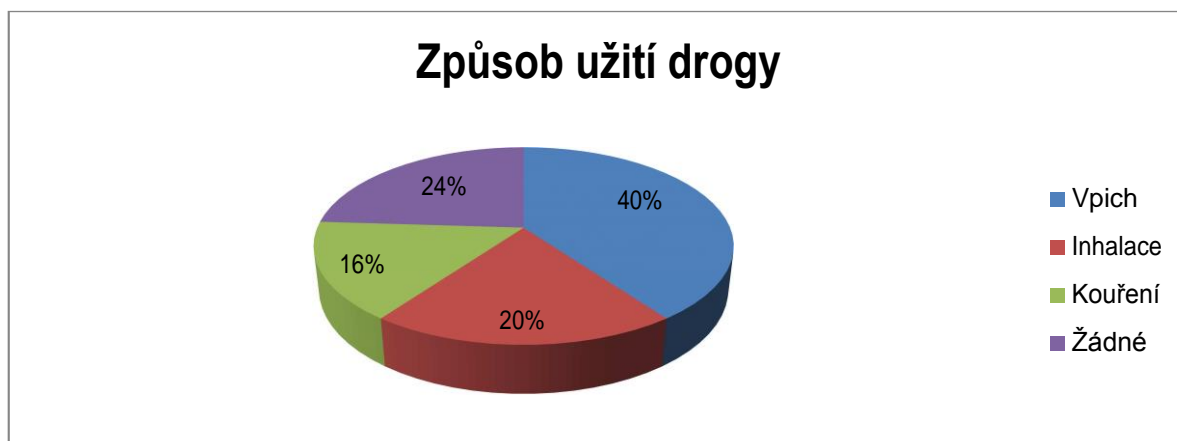
Graf č.5 – Otázka č.4b: Jaká byla Vaše hlavní užívaná droga při opakovaném nástupu do VTOS?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na tomto grafu můžeme vidět, že 62 % lidí při opakovaném výkonu trestu užívalo pervitin, dalších 23 % odsouzených užívalo metadon a zbylých 15 % heroin.

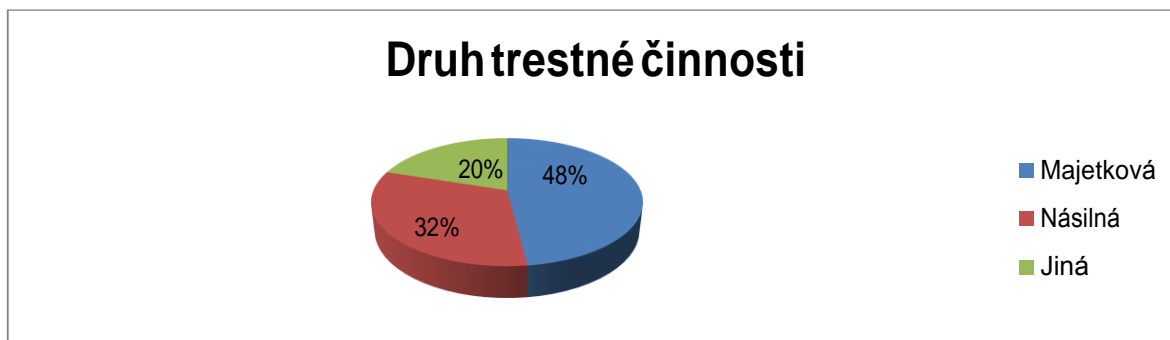
Graf č.6 – Otázka č 5: Jaký byl Váš způsob užívání drogy?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Z tohoto grafu lze vyčíst, jakým způsobem odsouzení užívali drogu. Největší procento (40 %) uplatnilo metodu vpichu – 10 lidí. 5 dotazovaných (20 %) odpovědělo, že drogu inhalovali, 4 odsouzení drogu kouřili a 6 odsouzených drogy neužívalo.

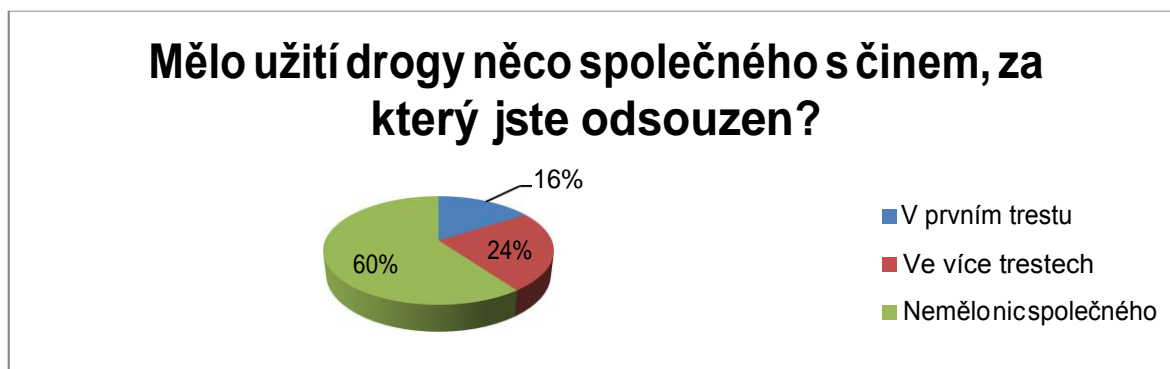
Graf č.7 – Otázka č.6: Za jakou trestnou činností jste ve výkonu trestu?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Z tohoto grafu můžeme vidět, že největší podíl má majetková trestná činnost (48 %). Mezi majetkovou trestnou činností uvedli: Krádeže aut, vykrádání bytů, podvody, vykrádání aut. Za majetkovou trestnou činností následuje násilná (32 %). Jako násilnou činnost uvedli: loupežné přepadení, přepadení čerpací stanice, přepadení pošty. Poslední podíl patří jiné trestné činnosti (20 %), ve které uvádí: řízení pod vlivem alkoholu, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, alimenty, krádež nafty.

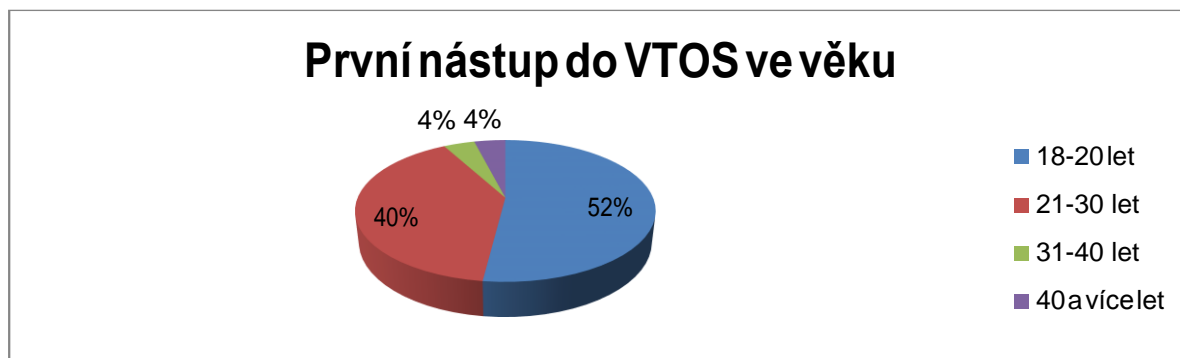
Graf č.8 – Otázka č.7: Mělo užití drogy něco společného s činem, za který jste odsouzen?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na otázku, zdali mělo užití drogy něco společného s činem, za který jsou odsouzeni, odpovědělo 60 % lidí, že nemělo společného vůbec nic. Následujících 24 % přiznalo, že ve více trestech mělo užití drogy co do činění s činem, za který jsou odsouzeni, jako příklad uvedli: „Moc mě to na drogách bavilo, páchal jsem pod vlivem“. V prvním trestu potvrdilo 16% lidí, že též droga měla něco společného s činem, jako příklad uvedli: „Potřeboval jsem peníze, řízení pod vlivem, získání peněz spontánním útokem, dělal jsem blbosti.“.

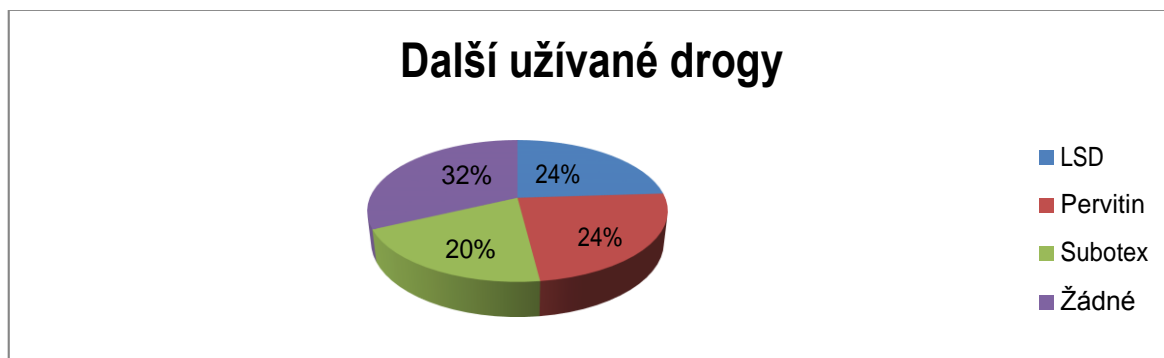
Graf č.9 – Otázka č.8: V jakém věku byl Váš první nástup do výkonu trestu odnětí svobody?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

V tomto grafu můžeme vidět, že převládá věková hranice 18-20 let v nástupu do VTOS (52 %), následuje věková hranice 21-30 let, což odpovídá 40 %. Jeden člověk z dotazovaných nastoupil do věznice v rozmezí věku 31-40 let a další nastoupil až po věku 40 let.

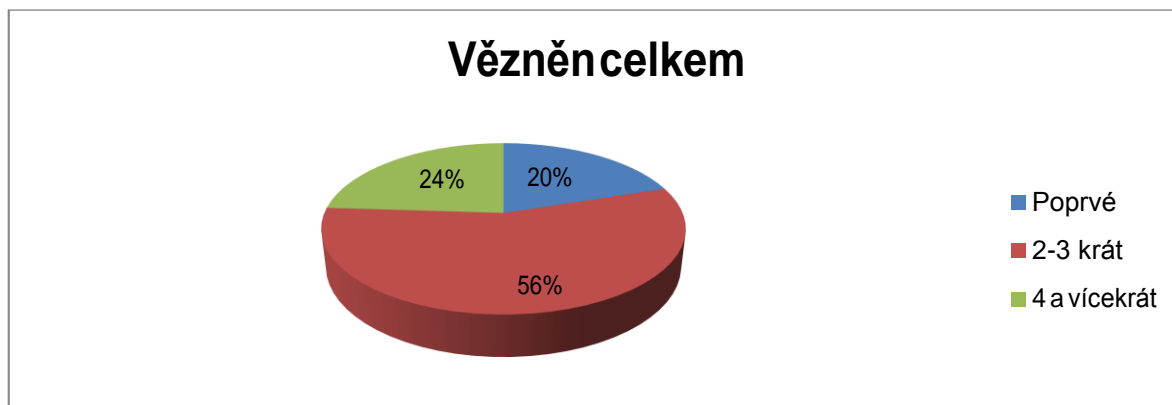
Graf č.10 – Otázka č.9: Jaké byly Vaše další užívané drogy?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Dle odpovědí odsouzených před nástupem k výkonu trestu odnětí svobody užívali také LSD, pervitin, subotex, nebo neužívali drogy žádné. LSD a pervitin byly využívány obě z 24 %, za nimi se drží subotex na 20 %. Z dotazníků je možné i vyčíst, že někteří odsouzení užívali i více drog najednou. Například jeden z odsouzených uvedl příklad: pervitin, subotex, marihuana, fentanyl, extáze, morfium, ředidla, léky, kokain, lepidla, LSD, halucinogenní houby.

Graf č.11 – Otázka č.10: Jste vězně celkem?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Dle odpovědí bylo zjištěno, že odsouzené osoby byly z 56 % (14 dotazovaných) vězněny již 2-3krát. Z 20 % byly vězněny poprvé. Zbývajících 24 % (6 odsouzených) bylo vězněno víc jak 4krát, respektive uvedli, že byli vězněni: 6x, 4x, 6x, 13x, 8x, 5x.

Graf č.12- Otázka č.11: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

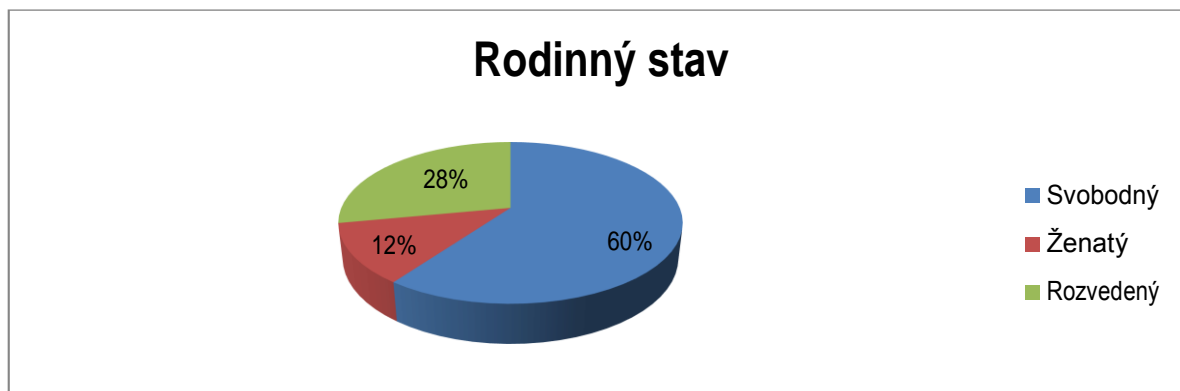

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na tomto grafu vidíme, že 48 % odsouzených má pouze základní vzdělání, následujících 40 % úspěšně ukončilo vzdělání středoškolské bez maturity. Najdou se zde i takoví, kteří mají střední školu s maturitou (3 odsouzení). Vyšší odbornou školu či vysokou školu z dotazovaných nemá nikdo.

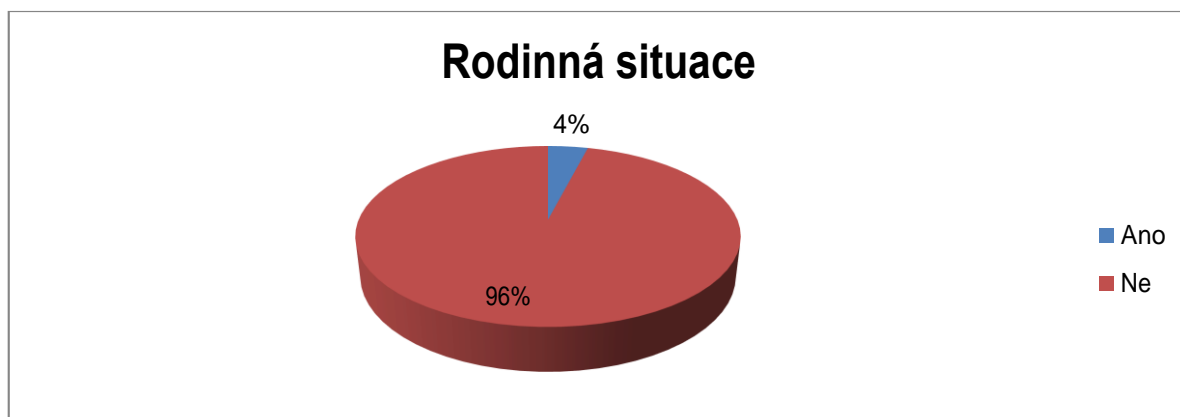
Graf č.13 – Otázka č.12: Jaký je Váš rodinný stav?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na tomto grafu si můžeme povšimnout, že 60 % dotazovaných je svobodných, 28 % procent dotazovaných jsou rozvedení. Nejmenší procento patří ženatým, kteří tvoří 12 %.

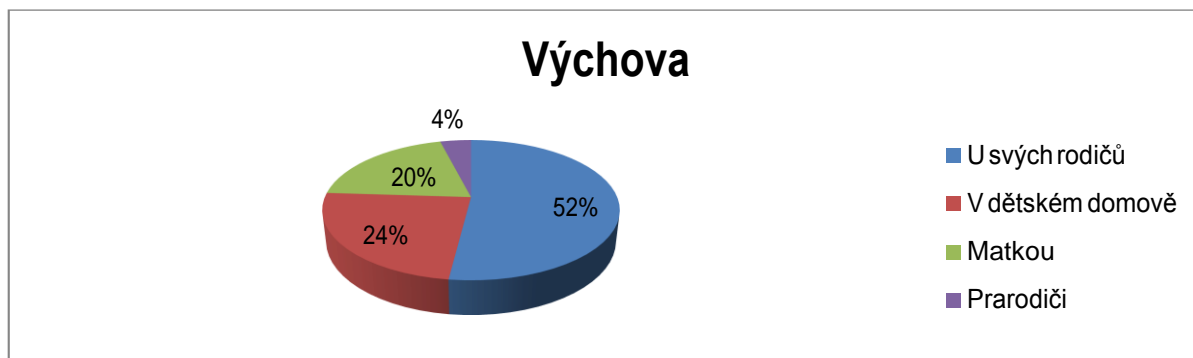
Graf č.14 – Otázka č.13: Může rodinná situace za užívání drog?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na položenou otázku, zdali může rodinná situace za užívání drog, odpovědělo 24 dotazovaných (96 %), že rodinná situace nemá nic společného s odstartováním užívání drog. Pouze jediný dotazovaný odpověděl, že ano. Jako příklad uvedl: „Narodil jsem se do špatné rodiny.“.

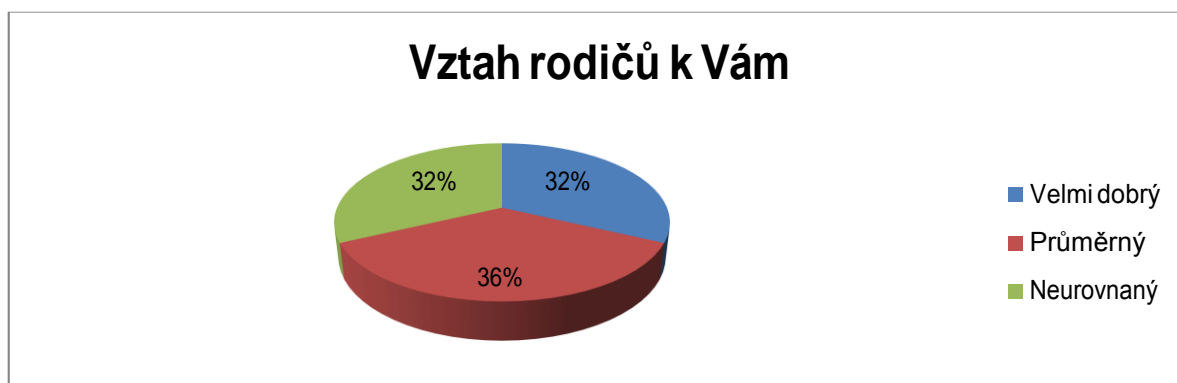
Graf č. 15- Otázka č. 14: Byl jste vychováván?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Největší podíl (52 %) na výchově měli rodiče, u kterých bylo vychovááno 13 dotazovaných. V dětském domově bylo odchovááno 6 lidí, což činí 24 %. Výchova matkou byla u 5 dotazovaných (20 %) až do dovršení dospělosti. Prarodiči byl vychováván pouze jeden z dotazovaných (4 %) od svých sedmi do osmnácti let.

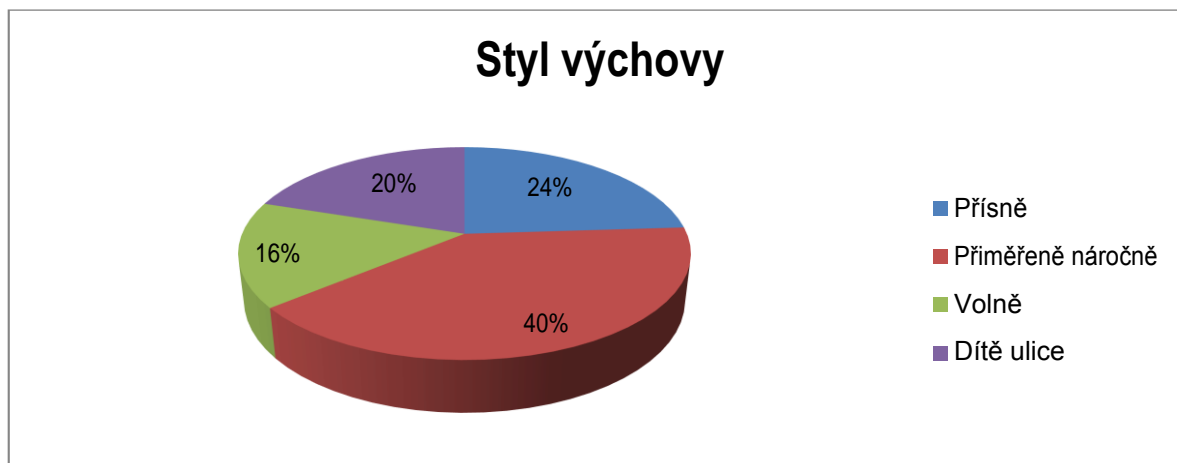
Graf č.16- Otázka č .15: Jaký byl vztah Vašich rodičů k Vám?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na tomto grafu je vidět, že velmi dobrý vztah mezi rodiči a odsouzeným (32 %) má stejné procentuální zastoupení jako neurovnané vztahy (32 %). Pod pojmem neurovnané vztahy si představme časté hádky až fyzické tresty. Největší podíl zaujímá průměrný vztah (36 %), ve kterém převládaly občasné hádky.

Graf č.17- Otázka č.16: Jakým stylem jste byl vychováván?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Nejvíce dotazovaných (40 %) bylo vychovááno přiměřeně náročným stylem. Následuje výchova přísná (20 %), kde měli přesně stanovený řád. Dalších 20 % odsouzených žilo jako dítě ulice a 16 % dotazovaných mělo výchovu volnou, tím stylem, že se jich rodiče nevěšili.

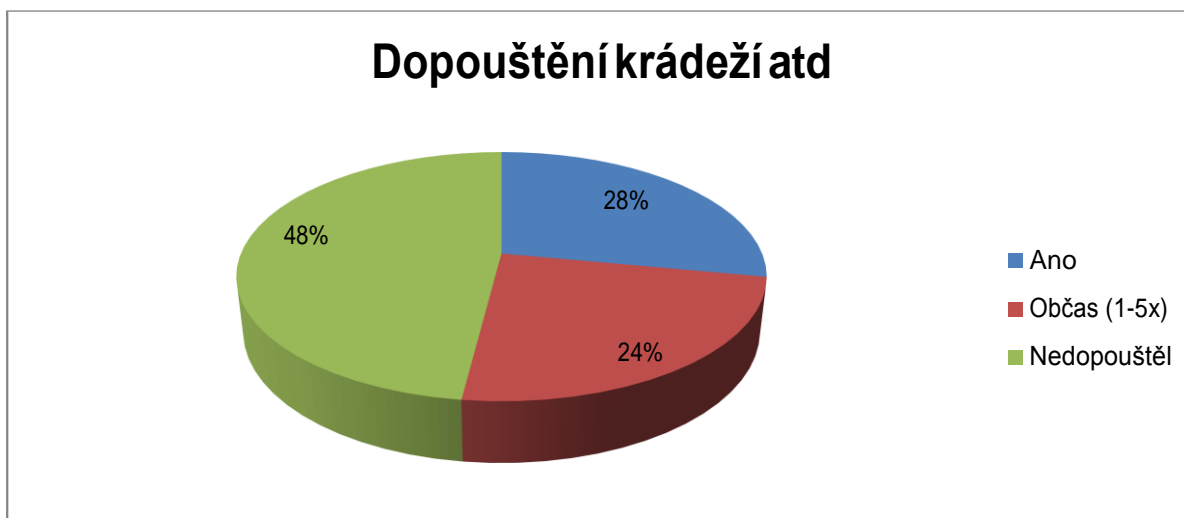
Graf č. 18 – Otázka č.17: Byl někdo z Vašich blízkých soudně trestán?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Z 80 % nikdo z jejich blízkých nebyl soudně trestán. Ze zbývajících 20 % jejich blízcí byli nebo jsou soudně trestáni. Jako příklady uvedli: „Strýc – podvody, otec – majetková trestná činnost, matka – podvody, syn – krádeže.“

Graf č.19 - Otázka č.18: Dopouštěl jste se krádeží, rozbíjení věcí a jiných negativních skutečností před nástupem do VTOS?

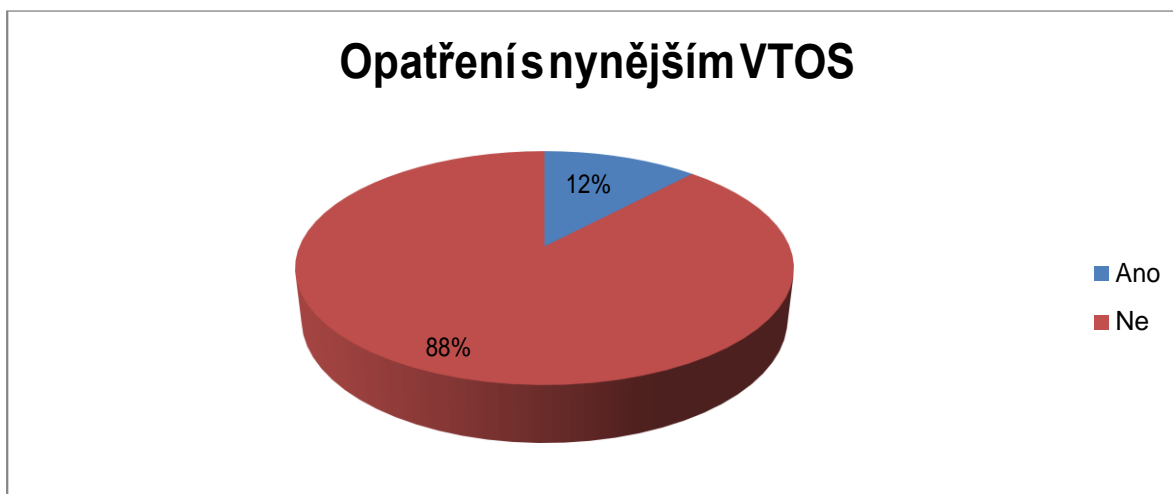

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Na otázku, zda se dopouštěli krádeží či jiných věcí, mi odpovědělo 12 odsouzených (48 %), že nic takového nedělali. Dalších 7 lidí (28 %) mi odpovědělo, že ano, jako příklad uvedli: „Demolování aut, vykrádání aut, rozbíjení oken, krádeže v obchodech, krádeže aut.“

Posledních 6 dotazovaných (24 %) se dopouštělo trestné činnosti občas. Jako příklad uvedli: „Vloupání (2x za měsíc), krádeže (4x za měsíc), rvačky (5x za měsíc).“

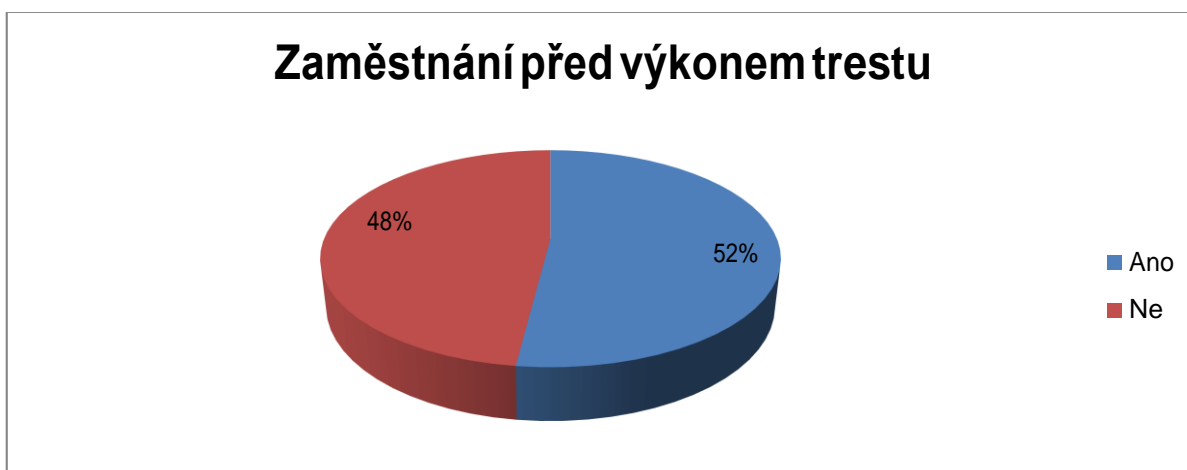
Graf č. 20 – Otázka č.19: Byla Vám udělena nějaká opatření v souvislosti s nynějším výkonem trestu odnětí svobody?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Pouhým třem dotazovaným z pětadvaceti byla uložena opatření, jako je léčba nebo zákaz řízení na 3 roky. Zbylým 22 dotazovaným nebylo uloženo nic.

Graf č.21 - Otázka č.20: Byl jste před výkonem trestu v zaměstnání?

Zdroj: Vlastní tvorba na základě dotazníku

Z grafu si můžeme povšimnout téměř vyrovnaného počtu odpovědí. Dvanáct dotazovaných (48 %) nikde nepracovalo před nástupem do výkonu trestu a třináct (52 %) pracovalo. Na otázku, kde byli zaměstnání, uvedli příklady: „ Autodílna, úklidová firma, ve fabrice u stroje, ve skladu – nakládka/ vykládka, OSVČ, automechanik.“.

5 Závěr

Téma drogová závislost jako důvod trestné činnosti je velice obsáhlé. Pokusila jsem se ve své práci objasnit nejdůležitější informace, avšak dané téma by si zasloužilo zpracování práce většího rozsahu.

Hlavním cílem teoretické práce bylo zmapovat celkovou problematiku drogové závislosti včetně legislativního rámce v ČR. Ve výzkumné části jsou doloženy teoretické poznatky nejen konkrétními příběhy odsouzených, ale i zjištění z vyhodnocených dotazníků důvody, které vedly odsouzené k užívání drog. Dalšími cíli v teoretické části bylo objasnit základní pojmy potřebné ke zpracování a seznámení s konkrétním nápravným zařízením, ve kterém probíhalo výzkumné šetření. Všechny tyto cíle byly v mé práci splněny.

V praktické části věnuji pozornost vlastnímu výzkumu, v němž bylo užito několik metod, a to především dotazník, jehož respondenti byli odsouzeni do výkonu trestu odnětí svobody. Dále je použita kazuistika – konkrétní příběhy odsouzených na základě rozhovoru i osobních spisů. Dotazníky byly rozdány dvaceti pěti odsouzeným osobám ve Věznici Příbram. Průměrný věk trestaných osob zúčastňujících se mého šetření byl 25 let, z toho nejvíce dotazovaných (44 %) bylo ve věku 31-40 let, naopak nejmenší procento (4 %) zastoupení mělo věkové rozmezí 18-20 let. Z 80 % dotazovaných (20 osob) si již odpykává svůj trest po několikáté. Je až zarážející, že poprvé užití drogy bylo mezi 10-15 lety, hlavní užívanou drogou byl pervitin, metadon nebo heroin, tyto drogy byly užívány formou vpichu či inhalací. Další užívané drogy před nástupem byly také LSD, pervitin, subutex.

Hlavním druhem jejich trestné činnosti byla majetková trestná činnost (48 %) nebo násilná (32 %). Podle mínění 60 % dotazovaných (15 osob) nemělo užití drogy nic společného s činem, za který jsou odsouzeni. I přes skutečnost, že se mého šetření účastnily osoby s věkovým průměrem 25 let, do Věznice Příbram nejvíce nastupují lidé ve věkovém rozmezí 18-20 let (52 %). Většina (56 %) z dotazovaných je již vězněna 2-3krát. Na otázku nejvyššího dosaženého vzdělání mi 48 % odsouzených (12 osob) sdělilo, že má pouze základní školu. 60 % dotazovaných je svobodných, to činí 15 osob, následuje 28%, kteří jsou rozvedení (7 osob). Ve většině případů následuje překvapivá odpověď, že rodinná situace nemá podle jejich sdělení nic společného s užíváním drog, přestože 48 % (12 osob) mělo nepříznivé rodinné podmínky. Zbýlých 52 % (13 osob) bylo

vychováno rodiči v úplné rodině, se kterými měli vztah velmi dobrý, nebo naopak neurovnaný, byli vychováni přiměřeně náročným stylem. Z blízkých osob nebyl z 80 % nikdo soudně trestán. Dokud byli dotazováni na svobodě, nedopouštělo se krádeží či jiných negativních věcí 48 % (tedy 12 dotazovaných), dalších 28 % (7 osob) mi odpovědělo, že ano, a jako příklad uvedli: „Demolování aut, vykrádání aut.“. Z dvaceti pěti lidí byla uložena opatření pouze třem lidem, a to léčba nebo zákaz řízení na 3 roky. Na poslední otázku z dotazníku, zda byli někde zaměstnáni, byl výsledek celkem vyrovnaný, dvanáct dotazovaných (48 %) nikde nepracovalo a třináct (52 %) ano. Jako příklad práce uvedli: „Úklidová firma, autodílna, fabrika.“.

Ve výzkumné části se mi podařilo splnit všechny zadané cíle, pouze cíl zjistit důvody vedoucí odsouzené k užívání drog se ukázal během realizace výzkumného šetření jako velmi složitý, který by si vyžádal samostatnou práci a přesáhl by rozsahové možnosti bakalářské práce.

Přesto z odpovědí dotazovaných jde vyvodit závěr, že mezi důvody hrající roli v užívání drog a v následné trestné činnosti patří:

1. Nepříznivá rodinná situace, a to i přestože 96 % odpovědělo, že rodinná situace v tomto případě nehrála roli, protože 48 % dotazovaných pochází z nepříznivého rodinného prostředí (24 % z dětského domova, výchova pouze matkou 20 % a výchova prarodiči 4 %).
2. Vztah rodičů, který byl v 32 % neurovnaný a v 36 % pouze průměrný.
3. Nepřiměřený styl výchovy u 60 %.
4. Nižší stupeň vzdělání – 48 % základní škola a 40 % střední bez maturity.
5. Rodinný stav – 60 % svobodných a 28 % rozvedených.
6. Nedostatečná primární prevence – věk prvního užití drogy u 40 % ve věku 10-15 let a u 28 % 16-20 let.

Samozřejmě nemůžeme zpochybnit důležitost nápravných zařízení, bez kterých by se naše společnost neobešla a bez nichž by se jistě výrazně zvýšila kriminalita, ale na základě této práce jsem zjistila, že každým rokem se nápravné zařízení zdokonalují a modernizují, čímž se zlepšují podmínky pro odsouzené, a tím se paradoxně věznice stává přijatelnější pro pobyt odsouzených. Pro mnohé vězně je pobyt v takovémto nápravném zařízení kvalitnější než mimo tyto prostory na svobodě.

Návrat do reality je pro ně poté složitý, tudíž se dostávají do slepé uličky a páchají svou trestnou činnost dál a následně se vrací do výkonu trestu. Také jsem zjistila, že důležitost nápravných zařízení není taková, jakou bych si představovala, protože 56 % dotazovaných se znovu vrátí do výkonu trestu odnětí svobody. Tímto způsobem nápravné zařízení postrádá úplný smysl, protože vězni po ukončení výkonu trestu páchají další trestnou činnost. Věznice by měla být místem, kam se nikdo nechce znovu vrátit. Navrhovala bych zpřísnění podmínek, nucené práce na pokrytí výdajů vězňů, tím by se vylepšil státní rozpočet a vězni by si umazávali svůj dluh státu.

Co se týká zkvalitnění prevence v oblasti problematiky drogové závislosti jako pozdějšího důvodu trestné činnosti, došla jsem k závěru na základě odpovědí respondentů, kteří uvedli, že poprvé užili drogu v 40% mezi 10-15 lety a v 28% mezi 16-20 roky, že nejdůležitější je primární prevence. Prevenci jako takové, a to i primární jsem věnovala již v teoretické části samostatnou kapitolu, v níž se uvádí, že obsahuje veškeré aktivity zabraňující vzniku drogového problému s důrazem na snížení zájmu především mladých lidí o návykové látky. Mezi tyto aktivity patří vzdělávací, volnočasové, výchovné, poradenské činnosti, zaměřené na nejširší veřejnost.

Velká pozornost by měla být věnována pozitivnímu ovlivňování dětí a mládeže (možnost sportovního využití, využívání volného času, informovanost o drogách a jejich následcích atd.). Hlavní zdroj primární prevence spočívá na školách, centrech volného času, ale především na rodinách.

Podle mého názoru by se primární prevence mohla zkvalitnit hlavně na základních a středních školách kromě pravidelných přednášek besedami přímo s odsouzenými nebo bývalými narkomany, kteří s dětmi budou sdílet své zkušenosti a následek užívání drog na jejich osobní život. Samozřejmostí by mělo být, že rodiče tráví více volného času se svými dětmi, vědí, co dělají v době svého volna a s kým se stýkají, což je nedostatek dnešní doby.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

- CHMELÍK, J.: *Drogová kriminalita*. Praha: Úřad vyšetřování pro ČR, 1999.
- GOSSOP, Michael. *Léčba problémů spojených se zneužíváním drog: důkazy o účinnosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 978-80-87041-81-9
- HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0873-0.
- HARTNOLL, Richard. *Drogy a drogové závislosti: propojování výzkumu, politiky a praxe: co jsme se už naučili a co bychom se ještě naučit měli*. Praha: Úřad vlády České republiky, c2005. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 80-86734-45-5
- KALINA, Kamil a kol. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. o. s. Filia Nova, 2001. ISBN 80-238-8014-4
- KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, c2003. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 80-86734-05-6
- NOVOTNÝ, Oto. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-026-2
- Prim. MUDr. NEŠPOR, K. CSc., PhDr. CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a vaše děti: Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. Páté revidované vydání. Praha: Sportpropag, a.s., 2003
- ROTGERS, Frederick. *Léčba drogových závislostí*. Praha: Grada, 1999. Psyché (Grada). ISBN 80-7169-836-9.
- TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana a Petr ZEMAN. *Kriminální kariéra pachatelů drogové kriminality*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-101-1, str.13
- URBAN, E. : *Toxikománie*. Praha: Avicenum, 1973, str. 11 – 12
- PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1

ZÁBRANSKÝ, Tomáš. *Drogová epidemiologie*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. ISBN 80-244-0709-4, str.14

Elektronické zdroje

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR. *Historie* [online]. [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://vscr.cz/informacni-servis/historie/>

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR. *Základní informace* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://vscr.cz/o-nas/zakladni-informace/>
<http://www.substitucni-lecba.cz/k-centra>

IURIUM. *Nová právní úprava typů věznic de lege ferenda* [online]. [cit. 2019-01-27] <https://www.iurium.cz/2017/08/31/nova-pravni-uprava-typu-veznic-de-lege-ferenda/>

LAXUS Z. Ú. *Základní informace sociální a adiktologické služby* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.laxus.cz/o-nas/zakladni-informace>

MACHKOVÁ, Kateřina. *Činnost výstupních oddělení ve věznicích v České republice* [online]. Hradec Králové, 2016 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/ocjged/STAG85095.pdf>. Bakalářská. Masarykova univerzita.

MASARYKOVA UNIVERZITA – FILOZOFICKÁ FAKULTA. *Penologie* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.sosoomzlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR. *Křehká šance II.* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/krehka-sance-ii>

RENARKON O.P.S. *Terapeutická komunita* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.renarkon.cz/terapeuticka-komunita>

SDRUŽENÍ AZYLOVÝCH DOMŮ V ČR, O.S. *O sdružení* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.azylovedomy.cz/o-sdruzeni/>

SLOVNÍK SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Nízkoprahová denní centra.* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://slovník.mpsv.cz/nizkoprahova-denni-centra.html>

SLOVNÍK SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Terénní programy* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://slovník.mpsv.cz/terenni-programy.html>

SPOLEČNOST PODANÉ RUCE O.P.S. *O organizaci* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.podaneruce.cz/informace-o-organizaci/>

STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA OCHRANY OSOB A MAJETKU. *Penologie* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://www.sosoomzlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>

SUBSTITUČNÍ LÉČBA. *K-centra* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.substitucni-lecba.cz/k-centra>

TERAPEUTICKÉ KOMUNITY PRO LÉČBU ZÁVISLOSTI. *O nás* [online]. [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.terapeutickakomunita.cz/>

VĚZNICE PŘÍBRAM – VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR. *Informace o výkonu trestu* [online]. [cit. 2019-01-21]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-pribram/o-nas/vykon-vezenstvi/informace-o-vykonu-trestu/>

VĚZNICE PŘÍBRAM – VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR. *Zaměstnávání vězňů – současná pracoviště* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://vscr.cz/veznice-pribram/zamestnavani-veznu/soucasna-pracoviste/>

VĚZNICE VALDICE – VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR. *Program zacházení* [online]. [cit. 10.02.2018]. Dostupné z: <http://vscr.cz/veznice-valdice/o-nas/vykon-vezenstvi/program-zachazeni/>

ZÁCHRANNÝ KRUH. *Sananim* [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/pomoc-v-krizi/linky-pomoci/pro-drogove-zavisle/sananim.html>

ZELINKOVÁ, Pavla. *Vzdělávání odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Kuřim* [online]. Brno, 2015 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/391850/ff_b/bakalarska_prace_ru7hz.pdf. Bakalářská. Masarykova univerzita.

Legislativní dokumenty

ČESKO. Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 2/1993 Sb. Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 58/2017 Sb. kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 67/1993 Sb. Zákon, kterým se mění a doplňují zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, a zákon České národní rady č. 553/1991 Sb., o obecní policii. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb. Zákon o trestním řízení soudním. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 169/1999 Sb. Zákon o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 183/2017 Sb. Zákon kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. Zákon České národní rady o přestupcích. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 250/2016 Sb. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 251/2016 Sb. Zákon o některých přestupcích. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb. Zákon České národní rady o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika.*

Přílohy

Dotazník

Dobrý den, jmenuji se Veronika Kolínová a jsem studentkou 3. ročníku Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích. Pro svou bakalářskou práci provádím průzkum na téma: „Drogová závislost u odsouzených osob“. Prosím o vyplnění dotazníku, který bude anonymně zpracován. Děkuji, Kolínová.

1. Jaký je Váš věk?

2. Jste:
  - a) Prvotrestaný.
  - b) Vícetrestaný.

3. Jaký byl Váš věk prvního užití drogy?

4. Jaká byla Vaše hlavní užívaná droga před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody?
  - a) Při prvním nástupu do výkonu trestu.
  - b) Při opakovaném nástupu do výkonu trestu.

5. Jaký byl Váš způsob používání drogy (inhalace, vpich atd.)?

6. Za jakou trestnou činnost jste ve výkonu trestu? Upřesněte příkladem.
  - a) Majetkovou trestnou činnost:
Příklad.....
  - b) Násilnou trestnou činnost:
Příklad.....
  - c) Jiná trestná činnost:
Příklad.....

7. Mělo užití drogy něco společného s činem, za který jste byl odsouzen? A co?

a) V prvním trestu.

Příklad.....

b) Ve více trestech.

Příklad.....

8. V jakém věku byl Váš první nástup do výkonu trestu odnětí svobody?

a) 18-20 let.

b) 21-30 let.

c) 31-40 let.

d) 41 a více (uved'te konkrétní věk) .....

9. Jaké byly Vaše další užívané drogy?

10. Jste vězněn celkem?

a) Poprvé.

b) 2-3 krát.

c) 4 a vícekrát (upřesněte kolikrát) .....

11. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

a) Základní.

b) Střední bez maturity.

c) Střední s maturitou.

d) Vyšší odborná škola.

e) Vysokoškolské.

12. Jaký je Váš rodinný stav?

a) Svobodný.

b) Ženatý.

c) Rozvedený.

13. Může rodinná situace za užívání drog? V případě odpovědi ano uveďte jak.

a) Ano

.....
.....

b) Ne

14. Byl jste vychován?

a) U svých rodičů, do svých ..... let

b) V dětském domově, od svých ....., do ..... let

c) Matkou, do svých ..... let

d) Prarodiči, od svých ....., do ..... let

e) U pěstounů, od svých ....., do ..... let

f) Jiná možnost.

Příklad.....

15. Jaký byl vztah Vašich rodičů (pěstounů) k Vám?

a) Velmi dobrý (oboustranné porozumění).

b) Průměrný (občasné hádky).

c) Neurovnaný (časté hádky až fyzický trest).

d) Jiný.

Příklad.....

16. Jakým stylem jste byl vychováván?

a) Přísně, měl jsem přesně stanovený řád.

b) Přiměřeně náročně.

c) Volně – rodiče si mne nevšíkali.

d) Dítě ulice.

(příklad).....

17. Byl někdo z Vašich blízkých soudně trestám? Pokud ano, tak za co?

a) Ano – (uved'te kdo a za co):

.....
.....

b) Ne

18. Dopouštěl jste se krádeží, rozbíjení věcí a jiných negativních skutečností před nástupem do VTOS? Uved'te příklad

a) Ano, velmi často (uved'te konkrétní činnost):

.....
.....

b) Občas (1-5krát za měsíc) (uved'te konkrétní činnost):

.....
.....

c) Nedopouštěl.

19. Byla Vám uložena nějaká opatření v souvislosti s nynějším výkonem trestu odnětí svobody?

a) Ano (jaká):.....

.....

b) Ne.

20. Byl jste před výkonem trestu v zaměstnání? Popř. kde?

a) Ano.....

.....

b) Nebyl.

Příbram

Komplexní zpráva o odsouzeném

Kód vězně: Příjmení: Jméno: Vytvořeno:

STATICKÉ FAKTORY

VERZE SARPO: ROZŠÍŘENÁ

TRESTNÁ ČINNOST:
 Odsouzený
TRESTNÍ MINULOST:
 V minulosti již byl odsouzen za protiprávní činnost. Doposud byl 3x ve výkonu trestu odnětí svobody nepodmíněně. Celkový počet záznamů v opisu z evidence Rejstříku trestů, včetně toho aktuálního, činí 11.
 Výčet vybraných druhů sankcí včetně jejich přeměn
 Podmíněně odsouzení: 4x. Dohled nad pachatelem, přiměřená omezení a povinnosti: 2x.
 Obecně prospěšné práce: 2x. Přeměna v NEPO: 1x.
 Odnětí svobody nepodmíněně: 5x.
 Podmíněně propuštěni: 1x. Dohled nad pachatelem, přiměřená omezení a povinnosti: 1x. Přeměna v NEPO: 1x.

Nepodmíněných trestů bylo celkem uloženo: 7x.
 Celkový počet porušení: 2x.
 Poprvé byl odsouzen za protiprávní činnost: §202/1 zák. č. 140/1961 Sb.
 §257/1 zák. č. 140/1961 Sb.
 . Bylo to ve věku 20 let. Při propuštění z posledního věznění dosáhl 30 let věku. Při nástupu do aktuálního věznění dosáhl 32 let věku. Za posledních pět let celková doba věznění překročila hranici jednoho roku.

ZPŮSOBENÁ ÚJMA:
 V minulosti lze nalézt více protiprávních činů násilné povahy (ublížení na zdraví, útok na veřejného činitele , ublížení na zdraví a ublížení na zdraví). Za protiprávní činnost se sexuálním kontextem nebyl v minulosti odsouzen. Za protiprávní činnost s drogovým kontextem nebyl v minulosti odsouzen.

AKTUÁLNÍ A OSTATNÍ TRESTNÁ ČINNOST:
 V současné době odsouzený vykonává trest odnětí svobody za protiprávní činnost: § 175/1- vydírání a § 228/1- poškození cizí věci. Odnětí svobody nepodmíněně bylo uloženo v délce trvání: 9m. Trest vykonává ve věznici s ostrahou.
 Aktuální a ostatní trestná činnost obsahuje prvek násilí.
 Popis trestné činnosti:
 I. V podnapilém stavu opakovaně vyzýval servírku, která zamkla vstupní dveře restaurace z důvodu nezaplacení útraty, vulgárně oslovoval ji i další 2 přivolané osoby na pomoc, kterým vyhrožoval fyzickým násilím s následky na jejich zdraví a poté než přijela přivolaná policie, vstupní dveře vykopl a utekl. Škoda 15.000,- Kč.

Výsledné riziko statických faktorů je vysoké, míra rizika je 65,4 ze 100.

RIZIKO ÚJMY

Popis trestného činu:
 Analyzovaný trestný čin: § 175- vydírání
 Okolnosti:
 Odsouzený spáchal trestný čin v roli pachatele. Svůj záměr předem neplánoval. Při jeho spáchání neměl u sebe žádnou zbraň.
 Doplnění: V opilosti opakovaně vyzýval servírku, které nezaplatil útratu, aby odemkla vstupní dveře restaurace a umožnila mu odejít. Vulgárně servírku oslovoval, vyhrožoval dalším osobám fyzickým násilím. Vykopl vstupní dveře a utekl.
 Charakteristika obětí:
 Oběť před spácháním trestného činu znal. Vybral si jí náhodně. Trestným činem nepzpůsobil žádnou újmu.
 Spouštěcí mechanismy:
 Psychické faktory, sociální faktory ani sexuální faktory nebyly spouštěčem páchaní trestné činnosti. Za spouštěč spáchání trestného činu lze považovat alkohol.
 Ke spouštěcím mechanismům hodnotitel dále uvádí: Ods. má problémy s alkoholem, chová se pod jeho vlivem agresivně.
 Výstup:
 Na základě analýzy kriminálního chování hrozí újma:
 - osobě jiné- osoby vyskytující se v restauračních zařízeních. Stupeň pravděpodobnosti újmy byl odhadnut jako střední.
 Zdůvodnění:
 Ods. je opakovaně odsouzen za výtržnictví a ublížení na zdraví pod vlivem alkoholu.

ADAPTAČE - PROJEVY CHOVÁNÍ A VYSTUPOVÁNÍ V NÁSTUPNÍM ODDĚLENÍ

Projevy chování vůči zaměstnancům:

- komunikuje minimálně, kontakt nevyhledává

Projevy chování k ostatním odsouzeným:

Nebyly zjištěny žádné z popisovaných negativních projevů chování odsouzeného vůči ostatním odsouzeným.

Mimořádné projevy nežádoucího chování:

Nebyly zjištěny žádné mimořádné projevy nežádoucího jednání.

Respektování norem výkonu trestu odnětí svobody:

- své povinnosti si řádně plní

- zná svá práva i povinnosti

DYNAMICKÉ FAKTORY

--BYDLENÍ--

Popis aktuálního stavu: Po výkonu trestu se bude vracet na adresu: ještě neví.

Popis situace před nástupem do výkonu trestu:

- nestabilní, nestálé, nejisté (7.8.2016)

Osoby, se kterými sdílel místo bydlení: s kamarádem.

Rizika:

Nemá právně ošetřené bydlení, ale k bydlení využívá neformální nabídky od svého blízkého okolí. Bydlení odpovídá běžnému standardu, není ničím limitováno. Bydlení se nevyskytuje v rizikovém prostředí. Konflikty v místě bydlení dosáhly charakteru trestného činu. Bydlení nemá žádnou souvislost s trestnou činností. Doplnění hodnotitele k rizikům: možnost doplnění nevyužita

Motivace k řešení objektivně zjištěných rizik:

Odsouzený si neuvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Bydlení.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 3,3. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 3,3 z 10.

--ZAMĚSTNÁNÍ--

Popis aktuálního stavu:

Aktuální zdravotní stav neomezuje možnost pracovního uplatnění. Odsouzený uvádí, že mu nebyl přiznán žádný ze stupňů invalidity.

Popis situace před nástupem do výkonu trestu:

- bez zaměstnání (od r. 2015 do 7.8.2016)

Před aktuálním vězněním byl odsouzený v evidenci Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání: od r. 2015 do 7.8.2016. V období posledních 3 let byl z evidence sankčně vyřazen, jako důvod uvádí: neplnění povinnosti docházky.

Rizika:

Informace k riziku Nízká využitelnost kvalifikace chybí. Informace k riziku Rizikový průběh předchozích zaměstnání chybí. V průběhu 3 let před výkonem trestu byl déle než 6 měsíců kontinuálně nezaměstnaný. Před výkonem trestu byl bez zaměstnání a zároveň nebyl v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce. Má malé pracovní zkušenosti, ale s ohledem k jeho věku a osobním poměrům jsou odpovídající. Zaměstnání má nízkou souvislost s trestnou činností. Doplnění hodnotitele: možnost doplnění nevyužita

Motivace k řešení objektivně zjištěných rizik:

Odsouzený nemá zájem řešit otázku motivace k řešení rizik v oblasti Zaměstnání.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 6,7. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 6,7 z 10.

--FINANCE--

Popis situace před nástupem do výkonu trestu:

- bez legálních příjmů (od 1/2016)

Při pohovoru odsouzený potvrzuje tyto závazky: cca 200 000.-.

Rizika:

Informace k riziku Nedostatečné legální příjmy pro pokrytí základních životních potřeb chybí. Informace k riziku Nelegální příjmy chybí. Informace k riziku Dluhy a závazky chybí. Informace k riziku Nedostatečné dovednosti hospodařit s finančními prostředky chybí. Finance nemají žádnou souvislost s trestnou činností. Doplnění hodnotitele k rizikům: možnost doplnění nevyužita

Motivace:

Motivace nebyla hodnocena.

Vyhodnocení:

Faktor nebyl vyhodnocen z důvodů chybějících odpovědí v oblasti rizik.

--VZDĚLÁNÍ A VÝCHOVA--

Zaznamenání aktuálního stavu v procesu vzdělávání:

Základní vzdělání dokončil: s průměrnými výsledky. Střední vzdělání nedokončil: prý ve třetím ročníku odešel.

Zdroj: Věznice Příbram

Kurzy, praxe, dovednosti, schopnosti a jazykové znalosti:

Odsouzený v minulosti neabsolvoval žádné kurzy ani rekvalifikace. Nemá žádnou pracovní praxi.

Popis stavu výchovy:

Výchova probíhala v rodinném prostředí.

Úplná rodina: normální vztahy.

V chování odsouzeného v dětství byly identifikovány tyto sociálně patologické vzorce chování:

V kategorii Nepoctivost nebo krádeže:

- často lhal

V kategorii Vážné porušování pravidel:

- zneužíval alkohol, návykové látky nebo hrál automaty

V kategorii agrese k lidem a zvířatům:

- často začínal rvačky nebo šarvátky

Trávení volného času v dětství:

Neorganizovaná forma:

- pasivní forma u televize, počítače, tabletu apod.: TV.

Rizika:

U odsouzeného je zaznamenána absence vyššího vzdělání. Rodinné prostředí lze charakterizovat jako funkční. Rodinné

prostředí bylo bez kriminální zátěže. Výchova probíhala vždy v rodinném prostředí. Výchova probíhala v úplné rodině.

Nevyskytly se žádné symptomy poruch chování v dětství. Nikdy nebyl členem žádné závodové skupiny. Faktor s trestnou činností nesouvisí. Doplnění hodnotitele k rizikům: možnost doplnění nevyužita

Motivace:

Odsouzený si neuvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Vzdělání a výchova.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení v této oblasti je 1,2. Hodnotitel zvýšil hodnotu objektivního hodnocení o 1 stupeň. Výsledná hodnota rizika je 2,2 z 10.

--ZÁVISLOSTI--

Alkohol začal užívat ve svých 15 letech. Objektivně zjištěná doba, po kterou mu užívání způsobuje problémy, je sedmáct let.

Subjektivně mu pití působí problémy od jeho 25 let. Pití je charakterizováno jako škodlivé. V posledním roce ho konzumoval

denně nebo skoro denně. Léčbu nikdy neabsolvoval, aktuálně o ní projevuje zájem.

Doplnění: Má zájem o zařazení do terapeutického programu ve věznici Heřmanice. Myslí si, že sám by po VTOS ambulantně pro pomoc docházet nedokázal.

Drogy v hodnoceném období nesehrály žádnou negativní roli v životě odsouzeného.

Hraní v hodnoceném období nesehrálo žádnou negativní roli v životě odsouzeného.

Odsouzený se označuje za nekuřáka.

Rizika:

Odsouzený se dostává pravidelně do kontaktu s jedinci z problémových skupin. Převládají u něj kontakty s lidmi mimo ně.

Závažné dopady spojené s problémovým chováním zasahují některé oblasti jeho života. Nebyly identifikovány žádné, nebo jen

minimální výdaje spojené s problémovým chováním. Ze zjištěných údajů lze učinit závěr, že v současnosti ani v minulosti nebyl

závislý. Není a nebyl patologickým hráčem. Závislosti mají vysokou souvislost s trestnou činností. Doplnění hodnotitele k

rizikům: Pod vlivem alkoholu se projevuje agresivně, kvůli abúzu alkoholu se opakovaně dostává do VTOS.

Motivace:

Odsouzený si uvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Závislosti, příznává souvislost těchto rizik s trestnou

činností, má zájem o jejich řešení a činí následující kroky: Uvědomuje si potřebu se problémy s alkoholem zabývat, projevuje

zájem o terapeutický program ve VTOS.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 4,7. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 4,7 z 10.

--OSOBNOST A CHOVÁNÍ--

Aktuální psychický stav:

V posledních týdnech u odsouzeného nedošlo k žádným neobvyklým změnám. Nebyly nalezeny žádné okolnosti, kterým by

bylo třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Popis situace:

Vybrané projevy maladaptivního chování (sebeпоškození, pokus o sebevraždu, volní odmítání stravy) nebyly zjištěny.

Rizika:

V rámci hodnocení agresivních projevů v chování odsouzeného byly zjištěny opakované projevy brachiální agrese. Ostatní

druhy agresivního chování nacházíme opakovaně. Nenacházíme žádné projevy identifikace s některou ze skupin, které lze

zařadit do kriminální subkultury.

V rámci zhodnocení rizik v komunikačních strategiích odsouzeného lze konstatovat, že se opakovaně snaží ovládat druhé lidi a

užívat je ve svůj prospěch. Lež používá nad rámec běžných konvencí a spíše defenzivně. Za určitých okolností se dostává do

konfliktu s formálními autoritami.

V rámci zhodnocení rizik vyplývajících z životního stylu odsouzeného lze konstatovat, že se vědomě a opakovaně vyskytuje na

rizikových místech a dostává se do rizikových situací. Běžné situace dokáže vlastním úsilím zvládat. S náročnějšími situacemi si

neví rady a při jejich zvládnutí selhává. Nezodpovědné chování se v životě odsouzeného opakuje. Při řešení i běžných problémů

Zdroj: Věznice Příbram

spoléhá na pomoc druhých, popřípadě na to, jak věci dopadnou. Pravidla a normy porušuje opakovaně. Je iniciátorem takových situací. Ve svých názorech akceptuje normy a pravidla. Jeho postoj k získání a udržení zaměstnání je velmi laxní. Osobnost a chování mají střední souvislost s trestnou činností.

Doplnění hodnotitele k rizikům: možnost doplnění nevyužita

Motivace:

Odsouzený si neuvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Osobnost-chování.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 5,2. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 5,2 z 10.

Výsledné riziko dynamických faktorů je vysoké, míra rizika je 58,1 ze 100.

PROTEKTIVNÍ FAKTORY

- Aktuální nepodmíněný trest odnětí svobody nepřesahuje délku jednoho roku.
- Má dlouhodobě stabilní a perspektivní bydlení, které bude s největší pravděpodobností pokračovat i po skončení výkonu trestu.
- Jeho sociální zázemí je funkční a nabízí mu oporu, kterou je schopen využít.
- Byl vychováván ve stabilním rodinném zázemí.
- V současnosti je jeho psychický stav bez výrazných abnormalit.

SEBEHODNOCENÍ ODSOUZENÉHO

Oblasti, které měl odsouzený dle subjektivního názoru vyřešeny:

- najít si stálé bydlení
- udržet si stálé bydlení
- najít si stálé zaměstnání
- starat se o své děti
- vyhnout se kontaktu s přáteli, nebo známými, kteří mají konflikty se zákonem, příp. berou drogy
- zvládnout pocity osamělosti
- zvládnout pocity méněcennosti
- zvládnout svou snadnou ovlivnitelnost druhými lidmi

Oblasti, které neměl odsouzený dle subjektivního názoru vyřešeny, ale zvládal je:

- udržet si stálé zaměstnání
- bydlet s osobami páchajícími trestnou činností nebo v rizikovém prostředí
- dokázat hospodařit se svými financemi
- vycházet se svojí rodinou
- být bez partnera
- vycházet bezkonfliktně s partnerem
- být bez přátel
- zvládnout stát si za svými názory
- zvládnout svou nerozhodnost
- zvládnout svou netrpělivost, když se mu nebude nějaký čas dařit
- najít si smysluplnou (bez trestné činnosti) náplň volného času

Oblasti, které neměl odsouzený dle subjektivního názoru vyřešeny a nezvládal je:

- získat pracovní zkušenost
- mít jistý a pravidelný příjem
- řešit své dluhy a pohledávky včetně výživného
- dokončit si své vzdělávání nebo získat další potřebnou kvalifikaci
- vyhnout se návštěvám rizikových míst
- vycházet bezkonfliktně s autoritami
- vyhnout se nadměrné konzumaci alkoholu nebo braní drog
- vyhnout se hraní hazardních her nebo automatům
- zvládnout své agresivní chování a zkratové jednání
- využít příležitost k nápravě vlastních chyb
- zvládnout obavy ze své budoucnosti

Oblasti, které souvisí dle subjektivního názoru odsouzeného s jeho aktuální trestnou činností:

- odsouzený neoznačil žádnou oblast

Odsouzený hodnotí svou trestnou činnost: Co jiného jsem měl dělat, když jsem se dostal do takové situace.

Jako motivaci pro řešení svých problémů uvádí: družka a finanční nezávislost.

Subjektivní míra zodpovědnosti (0-10): Cítí se částečně zodpovědný za trestný čin, za který je aktuálně ve výkonu trestu (6).

Zdroj: Věznice Příbram

ZÁVĚR

STATICKÉ FAKTORY:

- riziko: vysoké
- míra rizika: 65,4 ze 100

RIZIKO ÚJMY:

- odhad potenciální újmy: střední, potenciální obět: jednotlivé osoby

DYNAMICKÉ FAKTORY:

- riziko: vysoké
- míra rizika: 58,1 ze 100

VÝČET FAKTORŮ S RIZIKY VYSKYTUJÍCÍMI SE V ZÁVAŽNÉ MÍŘE

BYDLENÍ

- nejisté bydlení
  - konflikty v místě bydlení
- Souvislost s trestnou činností: žádná
Motivace k řešení rizik: neuvědomuje si rizika

ZAMĚSTNÁNÍ

- dlouhodobě nezaměstnaný
  - nezaměstnaný a současně neevidovaný na Úřadu práce
- Souvislost s trestnou činností: nízká
Motivace k řešení rizik: je bez zájmu o řešení

RODINA A SOCIÁLNÍ KONTAKTY

- časté konflikty ve vztazích
- Souvislost s trestnou činností: žádná
Motivace k řešení rizik: neuvědomuje si rizika

ZÁVISLOSTI

- je v kontaktu s rizikovými uživateli nebo hráči
  - závažné dopady užívání nebo hraní
  - závislosti souvisí s trestnou činností
- Souvislost s trestnou činností: vysoká
Motivace k řešení rizik: chce své problémy řešit a činí kroky ke změně

OSOBNOST A CHOVÁNÍ

- násilné jednání (brachiální agrese)
  - projevy agresivního chování
  - snaha ovládat druhé, sklon k manipulaci
  - vyhledávání rizikových míst a situací
  - selhávání v běžných životních situacích
  - nezodpovědnost v chování
  - pasivita při řešení životních situací
  - obtíže s dodržováním pravidel a norem
  - nezájem o řádnou práci
  - osobnost-chování souvisí s trestnou činností
- Souvislost s trestnou činností: střední
Motivace k řešení rizik: neuvědomuje si rizika

ZÁVAŽNÉ SKUTEČNOSTI:

Statické faktory:

- opakovaný pobyt ve výkonu trestu
- celková doba věznění za posledních 5 let přesáhla 1 rok

Dynamické faktory:

- škodlivé pití

Riziko újmy:

- alkohol jako spouštěcí mechanismus

Adaptace v Nástupním oddělení:

- během procesu adaptace v nástupním oddělení nebyly zjištěny závažné skutečnosti

DOPORUČENÍ

Vychovatel:

Zdroj: Věznice Příbram

Aktivně se zapojit do stanoveného programu zacházení, dodržovat zákonná ustanovení upravující výkon trestu.

Sociální pracovník:

udežet kontakt se svou sestrou a přítelkyní

Psycholog:

Podpořit motivaci v řešení problémů s alkoholem, pracovní zařadit podle možností věznice.

Speciální pedagog:

Požaduje umístění na oddíl nekuřáků!!! Pověřovat odsouzeného pracovními úkoly a kontrolovat jejich plnění. Program speciálního zacházení - PDP, sociální učení programové - modul osobnost, občanská nauka a kulturní kroužek

---

Zdroj: Věznice Příbram

Příbram

Komplexní zpráva o odsouzeném

STATICKÉ FAKTORY

TRESTNÍ MINULOST:

V minulosti již byl soudně trestán. Celkový počet odsouzení, včetně toho aktuálního, činí 10. Výkon trestu odnětí svobody byl podmíněně odložen celkem 5x, dohled nad pachatelem, přiměřená omezení a povinnosti byly uloženy 1x. Trest odnětí svobody nepodmíněně byl vykonán 1x z důvodu, že se neosvědčil. Trest obecně prospěšných prací byl uložen celkem 1x. K jeho přeměně došlo 1x. Peněžitý trest byl uložen celkem 1x. Nepodmíněný trest odnětí svobody byl uložen celkem 4x. Podmíněně byl propuštěn 1x. Celkem došlo k porušení alternativních sankcí 2x. Poprvé byl odsouzen za trestnou činnost: § 247/1,3 zák. č. 140/1961 Sb.. Za posledních pět let souvislá doba pobytu ve výkonu trestu nepřekročila hranici jednoho roku. Poprvé byla trestná činnost spáchána ve věku 21 let. Při nástupu trestu podle aktuálního odsouzení dosáhl 42 let věku. Při propuštění z posledního výkonu trestu odnětí svobody dosáhl 40 let věku.

ZPŮSOBENÁ ÚJMA:

V současnosti byl odsouzen za násilnou trestnou činnost. V minulosti již byl souzen za trestnou činnost se sexuálním kontextem (svádění k pohlavnímu styku). Trestná činnost bez drogového kontextu.

AKTUÁLNÍ TRESTNÁ ČINNOST:

V současné době vykonává trest odnětí svobody za trestnou činnost: § 173/1,2b - loupež a § 178/1,2 - porušování domovní svobody. Byl odsouzen jako pachatel. Trest odnětí svobody nepodmíněně byl uložen v délce trvání: 6r. Soudem byl zařazen do věznice s ostrahou. K nepodmíněnému trestu bylo dále uloženo: OLP - ambulantní.

K aktuální trestné činnosti hodnotitel navíc dodává tyto skutečnosti: alkohol.

Výsledné riziko statických faktorů je střední, míra rizika je 34 ze 100.

RIZIKO ÚJMY

Popis a okolnosti trestného činu:

Trestný čin nebyl plánovaný. Trestný čin spáchal sám. Při trestné činnosti nebyla přítomna žádná zbraň. Došlo ke zranění, které si vyžádalo lékařskou péči. K okolnostem trestného činu hodnotitel dále uvádí: Při fyzickém násilí použil "majzlík" jako zbraň..

Kdo je oběť a vztah pachatele k oběti:

Oběti pochází z okruhu blízkých a důvěrně známých osob odsouzeného. Výběr oběti byl cílený.

Spouštěcí mechanismy:

Na spáchání trestné činnosti měl vliv alkohol. Pro spáchání trestného činu nebyly psychické faktory relevantní. Úroveň mezilidských vztahů měly vliv na spáchání trestného činu. Pro spáchaný trestný čin nebyla určující potřeba pachatele uspokojit svou sexuální potřebu..

Výstup:

Na základě analýzy kriminálního chování hrozí újma:

- osobě konkrétní - družka. Stupeň pravděpodobnosti újmy byl odhadnut jako nízký.

ADAPTAČE - PROJEVY CHOVÁNÍ A VYSTUPOVÁNÍ V NÁSTUPNÍM ODDĚLENÍ

Respektování norem výkonu trestu odnětí svobody:

- dodržuje řád v dostatečné míře
- zná svá práva i povinnosti
- své povinnosti si řádně plní

Projevy chování vůči zaměstnancům:

- převládá pasivita, komunikace je minimální
- znatelná ostýchavost při vyjadřování svých názorů

Projevy chování vůči odsouzeným:

- komunikaci chybí spontánnost
- komunikace je minimální

Mimofádné projevy nežádoucího chování:

DYNAMICKÉ FAKTORY

--BYDLENÍ--

Popis situace za poslední 3 roky před nástupem do výkonu trestu:

- stabilní, perspektivní (2009 - 2012)

Osoby, se kterými sdílel místo bydlení: blízké osoby.

Rizika:

Má právně ošetřené bydlení, ale nemůže jej bezproblémově užívat. Bydlení odpovídá běžnému standardu. Bydlení se nevyskytuje v rizikovém prostředí. Konflikty v místě bydlení nemá. Bydlení nemá žádnou souvislost s trestnou činností.

Motivace:

Odsouzený si neuvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Bydlení.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 0,7. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 0,7 z 10.

--ZAMĚŠTNÁNÍ--

Naposledy byl zaměstnán od roku 2011 do roku 2011. Má změněnou pracovní schopnost. Je mu přiznána invalidita III. stupně.

Popis situace před nástupem do výkonu trestu:

- zaměstnán (2011 - 2011)

- nedoložitelná pracovní činnost (2009 - 2012)

- bez zaměstnání (2011 - 2012)

Rizika:

Svoji kvalifikaci může plně využívat i v praxi. Vzhledem k věku a osobním poměrům došlo k častějšímu střídání zaměstnání. V průběhu 3 let před výkonem trestu byl déle než 6 měsíců nezaměstnaný. Má odpovídající a dostatečné pracovní zkušenosti.

Zaměstnání má vysokou souvislost s trestnou činností.

Motivace:

Odsouzený si neuvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Zaměstnání.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 3,9. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 3,9 z 10.

--FINANCE--

Popis situace za poslední 3 roky před nástupem do výkonu trestu:

- mzda, plat, odměna (2011 - 2011)

Závazky a jiná plnění (Kč): SV, NVT, - neví kolik.

Rizika:

Nemá žádné legální příjmy, kromě těch, které plynou ze sociální politiky státu nebo z podpory sociálního okolí. Má příjmy, z nichž část pochází z trestné činnosti. Existující a očekávaná plnění přijímá, jsou však nad rámec reálných možností.

Nevhodným nakládáním s finančními prostředky se občas dostává do finanční tísně. Finance mají vysokou souvislost s trestnou činností.

Motivace:

Odsouzený si uvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Financí, přiznává souvislost těchto rizik s trestnou činností, ale nemá zájem o jejich řešení.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 6,7. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 6,7 z 10.

--VZDĚLÁNÍ A VÝCHOVA--

Nejvyšším dokončeným vzděláním je OU, je kvalifikován jako zedník.

Rizika:

Odsouzený má dokončené vyšší než základní vzdělání. Bez kriminální zátěže v rodinném prostředí. Výchova probíhala vždy v rodinném prostředí. Výchova probíhala v úplné rodině. Vyskytly se pouze mírné a přechodné etopedické problémy. Nikdy nebyl členem žádné závadové skupiny. Lze nalézt souvislost faktorů s trestnou činností, která je odvozována z širších souvislostí.

Motivace:

Odsouzený si uvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Vzdělání a výchova, přiznává souvislost těchto rizik s trestnou činností, má zájem o jejich řešení, ale nepodnikl žádné kroky směřující k minimalizaci zjištěných rizik.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení v této oblasti je 1,2. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 1,2 z 10.

--ZÁVISLOSTI--

Alkohol začal užívat ve svých 41 letech. Jeho užívání mu podle jeho názoru působí problémy od jeho 43 let. Objektivně zjištěná doba, po kterou mu užívání způsobuje problémy, je dva roky. Užívání alkoholu lze charakterizovat jako škodlivé. V posledním roce alkohol konzumoval jeden až třikrát týdně. Léčbu nikdy neabsolvoval aktuálně o ní projevuje zájem. Neužívá drogy nebo mu užívání drog nepůsobí žádné problémy. Hrát začal ve věku 41 let. Hraní mu podle jeho názoru nepůsobí problémy. Objektivně zjištěná doba, po kterou mu hraní způsobuje problémy, je tři roky. Hraní lze charakterizovat jako škodlivé.

Zdroj: Věznice Příbram

V posledním roce hrál 1x měsíčně. Léčbu nikdy neabsolvoval a ani se o ni nezajímal. Odsouzený se označuje za kuřáka, průměrnou denní spotřebu cigaret odhaduje na 15.

Rizika:

Je závislý na alkoholu nebo drogách, nebo je patologickým hráčem a v minulosti se neúspěšně léčil. Pravidelně se dostává do kontaktu s uživateli nebo hráči, udržuje však nebo převládají kontakty s lidmi mimo tyto sociální skupiny. Negativní vliv užívání nebo gamblingu je v jeho životě zřejmý, třebaže existují ještě nezasažené oblasti. Financování užívání drog nebo gamblingu zvládá s obtížemi, a proto dochází k financování i z nelegálních zdrojů. Faktor s trestnou činností souvisí, ale není její primární příčinou.

Motivace:

Odsouzený si uvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Závislosti, přiznává souvislost těchto rizik s trestnou činností, má zájem o jejich řešení a podnikl kroky směřující k minimalizaci zjištěných rizik.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 6,7. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 6,7 z 10.

--OSOBNOST A CHOVÁNÍ--

V anamnéze nemá žádný suicidální pokus ani žádné sebepoškození.

Rizika:

Opakované incidenty, které řeší brachiální agresí. Za určitých okolností je schopen svou agresi kontrolovat a řešit problémy i jinak. Opakované incidenty, které řeší agresivním chováním (ne brachiální agrese), je iniciátorem konfliktů. Za určitých okolností je schopen řešit problémy i jinak. Je v kontaktu s jedinci kriminální subkultury, není s nimi ale nijak identifikovaný. Manipulativní chování patří mezi jeho hlavní komunikační strategie, když chce prosadit své potřeby, využívá druhé ve svůj prospěch, nedbá na žádosti druhých. Využívá lež v situacích, kdy si neví rady a nezná jiný způsob, jak jí zvládnout. Pro nedostatek aktuálních informací nelze posoudit rizika obtíží při respektování autorit. Vědomě se vyskytuje na rizikových místech a dostává se do rizikových situací. Selhává v ojedinělých situacích, jejichž průběh byl negativně ovlivněn okolnostmi. Nezodpovědné chování a jeho závažné následky se v životě odsouzeného opakují a jsou charakteristické pro některé oblasti jeho života. Porušoval pravidla ojedinele ve vzdálené minulosti nebo i v současnosti s tím, že neměly nikdy závažné následky. Akceptuje právní jednání. Má zájem o řádné zaměstnání, ale pracuje také bez řádné smlouvy, brigádně nebo často střídá zaměstnání. Je schopen aktivně a konstruktivně řešit své problémy. Faktor s trestnou činností souvisí, ale není její primární příčinou.

Motivace:

Odsouzený si uvědomuje rizika, která byla identifikovaná pro oblast Osobnost-chování, přiznává souvislost těchto rizik s trestnou činností, má zájem o jejich řešení a podnikl kroky směřující k minimalizaci zjištěných rizik.

Vyhodnocení:

Objektivní hodnocení této oblasti je 4,4. Hodnotitel ponechal hodnotu objektivního hodnocení. Výsledná hodnota rizika je 4,4 z 10.

Výsledné riziko dynamických faktorů je vysoké, míra rizika je 56,3 ze 100.

PROTEKTIVNÍ FAKTORY

Mezi protektivní faktory zmírňující efekty kriminogenních faktorů můžeme zahrnout tyto:

- Jeho sociální zázemí je funkční a nabízí mu oporu, kterou je schopen využít.
- Byl vychováván ve stabilním rodinném zázemí.
- Úspěšně dokončil proces vzdělávání.
- Nebyl členem žádné závadové sociální skupiny.
- V současnosti je jeho psychický stav bez výrazných abnormalit.
- V anamnéze nenalezneme vážné negativní projevy chování.

SEBEHODNOCENÍ ODSOUZENÉHO

Oblasti, které dle subjektivního názoru odsouzeného nedokázal zvládat:

- vyhnout se nadměrné konzumaci alkoholu nebo brání drog
- zvládnout stát si za svými názory

Oblasti, které dle subjektivního názoru odsouzeného souvisí s jeho aktuální trestnou činností:

- vyhnout se nadměrné konzumaci alkoholu nebo brání drog
- zvládnout stát si za svými názory

Postoj k trestné činnosti: je si vědom příčin své trestné činnosti a má v plánu je řešit. Motivací pro řešení problémů mu jsou: partner, dítě (dětí), již žít bezkonfliktní život, obavy z trestního řízení, obnovení vztahů s družkou a vyřešení dluhů.

Subjektivní míra zodpovědnosti:

Cítí se částečně zodpovědný za trestný čin, za který je aktuálně ve výkonu trestu. (6)

Doplnění: odsouzený svého činu dle jeho slov lituje.

ZÁVĚR

Zdroj: Věznice Příbram

STATICKE FAKTORY:

- riziko: střední
- míra rizika: 34 ze 100

RIZIKO ÚJMY:

- odhad potenciální újmy: nízká, potenciální obět': jednotlivé osoby

DYNAMICKÉ FAKTORY:

- riziko: vysoké
- míra rizika: 56,3 ze 100

VÝČET FAKTORŮ S RIZIKY, VYSKYTUJÍCÍMI SE V ZÁVAŽNÉ MÍŘE

ZAMĚSTNÁNÍ

- dlouhodobě nezaměstnaný
- Souvislost s trestnou činností: vysoká
- Motivace k řešení rizik: neuvědomuje si rizika

FINANCE

- nedostatečné legální příjmy pro pokrytí základních životních potřeb
- nelegální příjmy
- dluhy, závazky, plnění
- Souvislost s trestnou činností: vysoká
- Motivace k řešení rizik: problém přiznává, ale nechce ho řešit

RODINA A SOCIÁLNÍ KONTAKTY

- rodina a sociální kontakty souvisí s trestnou činností
- Souvislost s trestnou činností: střední
- Motivace k řešení rizik: je bez zájmu o řešení

ZÁVISLOSTI

- dlouhodobě neřešená nebo neléčená závislost
- pohybuje se v blízkosti osob užívajících drogy nebo hráčů
- závažné dopady užívání drog nebo gamblingu
- nepřiměřené výdaje v souvislosti s užíváním drog nebo gamblingu
- Souvislost s trestnou činností: střední
- Motivace k řešení rizik: chce své problémy řešit a činí kroky ke změně

OSOBNOST A CHOVÁNÍ

- opakované násilné jednání a konflikty (brachiální agrese)
- projevy agresivního chování
- snaha ovládat druhé, mít kontrolu nad jejich chováním, sklon k manipulaci
- vyhledávání rizikových míst a situací
- nezodpovědnost v chování, podceňování důsledků
- Souvislost s trestnou činností: střední
- Motivace k řešení rizik: chce své problémy řešit a činí kroky ke změně

ZÁVAŽNÉ SKUTEČNOSTI:

Statické faktory:

- kontinuální pobyt ve výkonu trestu nad 1 rok
- dlouhodobý aktuální trest odnětí svobody nepodmíněně

Dynamické faktory:

- formální adresa trvalého pobytu
- uznán invalidním
- existence závazků

Riziko újmy:

- došlo ke zranění oběti
- obětí byla osoba blízká nebo důvěrně známá
- výběr oběti byl cílený
- vliv alkoholu
- mezilidské vztahy

Adaptace v Nástupním oddělení:

- během procesu adaptace v nástupním oddělení nebyly zjištěny závažné skutečnosti

---

Komplexní zprávu vytvořili:

Zdroj: věznice Příbram

